

บทที่ 7

ระบบวรรณยุกต์ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำพูดต่อเนื่อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการศึกษาวรรณยุกต์ในคำพูดต่อเนื่อง ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ซึ่งแบ่งออกเป็น ในคำ 1 พยางค์ และ คำ 2 พยางค์ เหมือนกับในการนำเสนอในบทที่ 5 และบทที่ 6 นำเสนอการเปรียบเทียบระหว่าง 2 สำเนียง ในสองแง่คือ สัทลักษณะหน่วยเสียงวรรณยุกต์แต่ละหน่วยเสียง และวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงในระบบ ในตอนท้ายสุด จะสรุปผลลักษณะเด่นที่จำแนกสำเนียง 2 สำเนียงออกจากกัน โดยจะเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์ที่ได้นำเสนอในบทที่ผ่านมา คือ วรรณยุกต์ในบริบทคำพูดเทียบเสียง ในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ และในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก ทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์ สำหรับการกำหนดพิสัยระดับเสียงของกราฟในบทนี้ จะตั้งจากค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด เฉพาะในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก และแยกพิสัยระดับเสียงของในคำ 1 พยางค์ ออกจากในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษาแต่ละคน

7.1 วรรณยุกต์ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

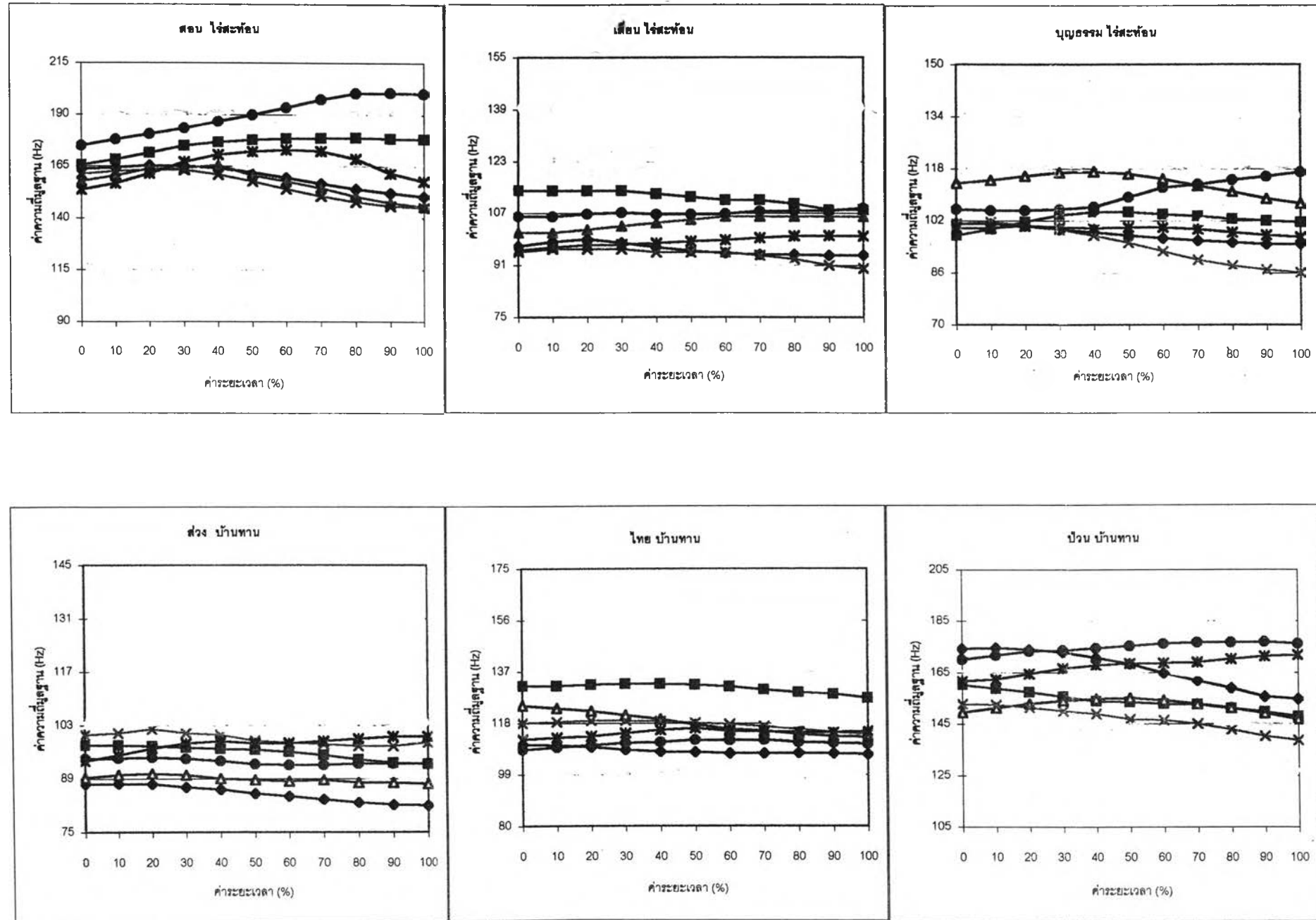
7.1.1 สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ในตอนนี้จะนำเสนอการเปรียบเทียบสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน จากวรรณยุกต์ในคำพูดต่อเนื่อง ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ทีละหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เช่นเดียวกับการนำเสนอในบทก่อนหน้า

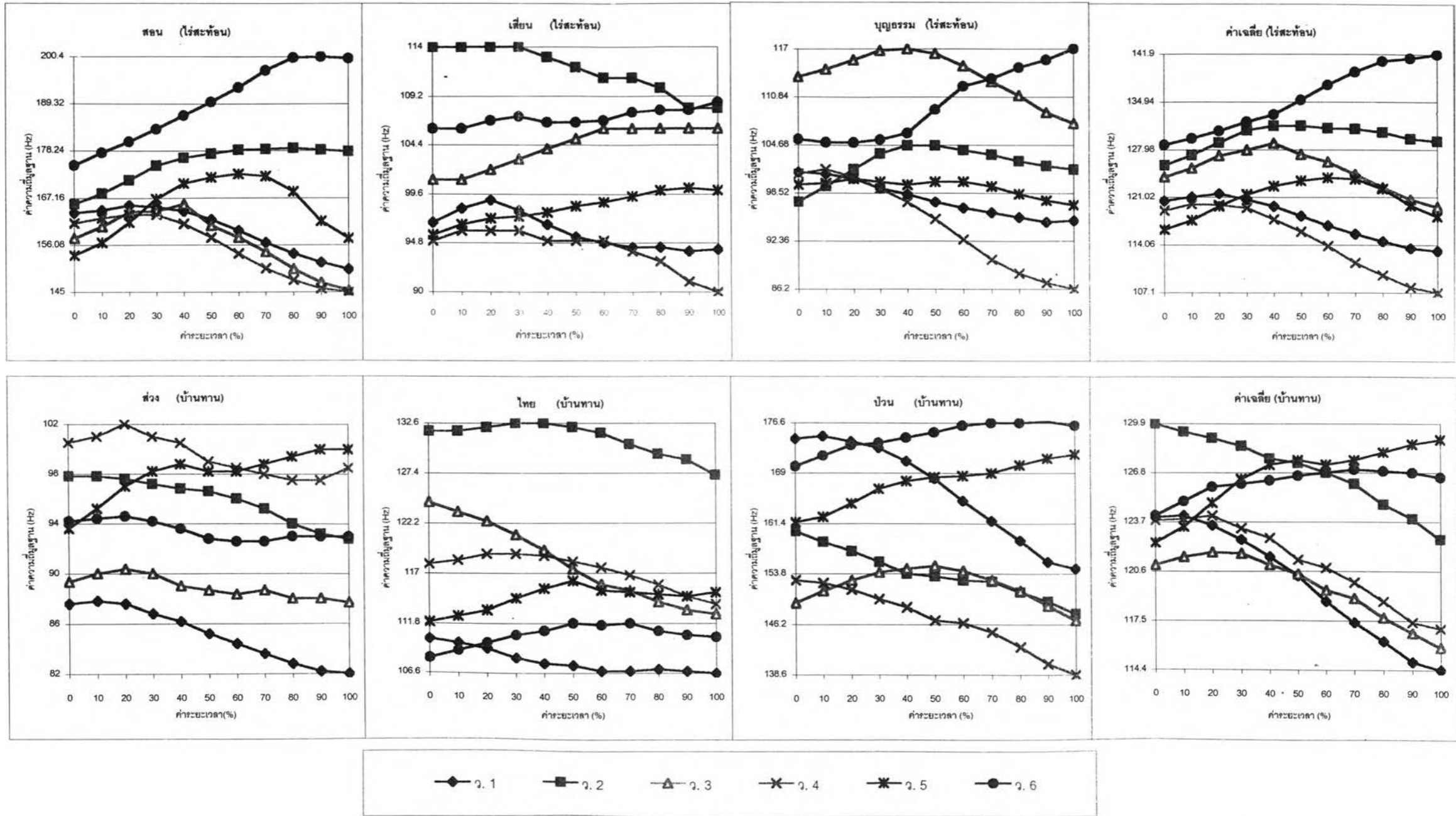
7.1.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เคยขึ้นไปเอาลูกมัน (สอน)
2. ก็เอาน้ำใส่กระบอกแล้วขึ้นไปแช่มัน (เสียน)
3. เมื่อก่อนเขาฝันเอาเต้าด้วยนะ (บุญธรรม)
4. ลูกก็แยกไปคนแล้ว (สว่าง)
5. ทำเทื่อกเอากล้าไปหว่านเลย (ไทย)
6. เขาทำเป็นหลอด (เป้วน)

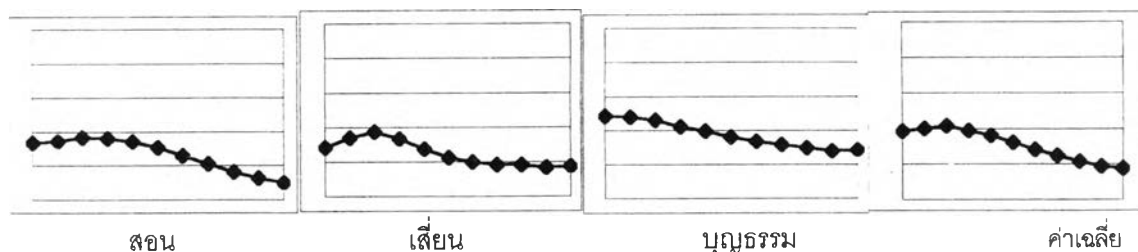

ภาพที่ 70 วรรณยุกต์ที่ 1-6 คำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก แบบ A...

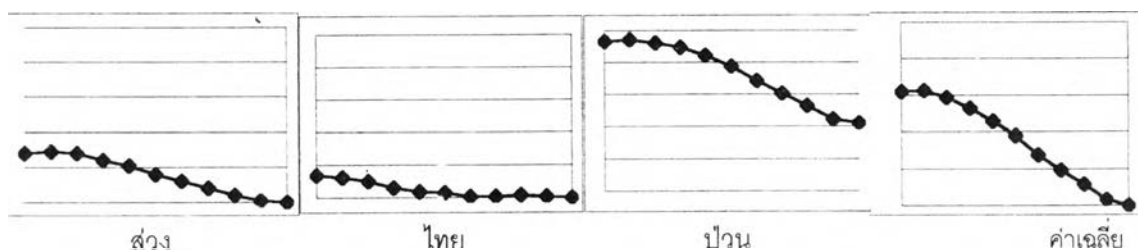

ภาพที่ 71 วรรณยุกต์ที่ 1-6 คำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก แบบ B...

ตำบไล้ระสะท้อน

ตำบบ้านทาน

ภาพที่ 72 ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร่สะท้อน ทั้ง 4 แบบ ดังแสดงในภาพที่ 72 มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ลักษณะที่ปรากฏร่วมกันในค่าเฉลี่ย และในผู้พูดทั้ง 3 คน คือ เป็นวรรณยุกต์เสียง “ต่ำ-ตก” เหมือนกัน โดยจากจุดเริ่มต้นที่กลาง หรือกลางก่อนข้างต่ำ เสียงจะตกลงมา 1 ระดับ นอกจากนี้ ยังพบลักษณะร่วมอีก 3 ประการที่ปรากฏอยู่ใน 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา และในค่าเฉลี่ย ได้แก่ การเลื่อนขึ้นของเสียง ที่เกิดขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ จุดเริ่มต้นพยางค์ซึ่งอยู่ที่เสียงกลางก่อนข้างต่ำ และจุดท้ายของพยางค์ซึ่งอยู่ที่เสียงต่ำ

เมื่อพิจารณา ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงบ้านทาน ทั้งในผู้บอกภาษา 3 คน และในค่าเฉลี่ย พบว่า ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันในทั้ง 4 แบบนี้ คือ ทุกกรณีจะเป็นวรรณยุกต์เสียง “ตก” ที่มีช่วง 20% แรกของพยางค์เป็นเสียงคงระดับก่อนตก โดยระดับการตกของเสียงจะต่างกันไป มีทั้งกรณีตก 1 ระดับ หรือตกแต่ยังอยู่ในระดับเสียงเดิม หรือตกลงมามากถึง 2 ระดับ

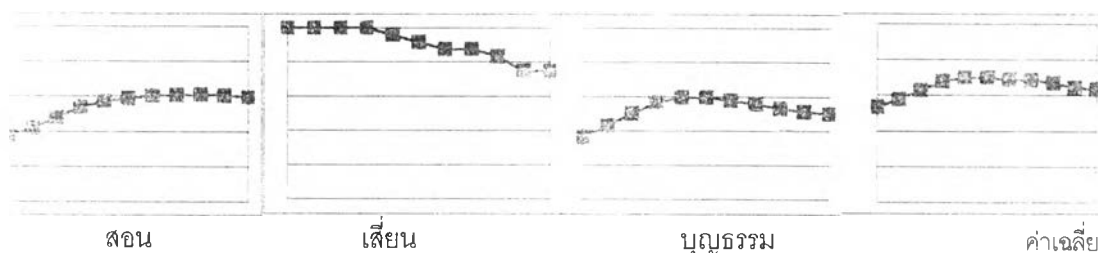
เมื่อเปรียบเทียบ ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ระหว่างผู้พูดสำเนียง ไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. ค่าเฉลี่ย พบว่ามีสัทลักษณะที่แตกต่างกัน ความต่างจะอยู่ที่ระดับการตกของเสียง โดย ว. 1 สำเนียงบ้านทาน มีระดับการตกของเสียง 3 ระดับ มากกว่าใน ว. 1 สำเนียงไร้สะท้อน ที่มีเสียงตกลงมาถึงจุดท้ายพยางค์แค่ 1 ระดับ แต่หากจะพิจารณาเปรียบเทียบ โดยดู ว. 1 ของผู้บอกภาษาในสำเนียงทั้ง 2 สำเนียง จะพบว่า ว. 1 ของผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ (5 ใน 6 คน) มีรูปลักษณะของสัทลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็นวรรณยุกต์เสียงต่ำ-ตก เหมือนกัน

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 1 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทานข้างต้น เห็นได้ว่า ว. 1 ในบริบทนี้ มีความใกล้เคียงกันมาก จนผู้วิจัยแน่ใจว่าจะไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

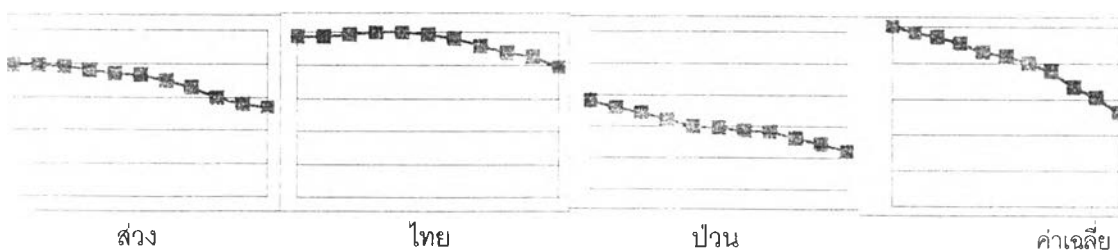
7.1.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ได้เขาไปหลอมใหม่ได้ (สอน)	4. ต้องคุณี่ว่าฉิดยาใส่ปุ๋ย (สว่าง)
2. อ้อ..เป็นๆไปส่งเป็นนี่ (เลียน)	5. สมัยก่อนก็ใช้แต่วัว (ไทย)
3. เจ็ดตัวแต่ทำให้เขาเลี้ยงอยู่ตัวหนึ่ง (บุญธรรม)	6. ขายข้าวเอาอัฐส่งเขา (ป่วน)
- ตำบลไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 73 ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักของผู้พูดสำเนียงไร้สะท้อน 2 คน คือ สอนและบุญธรรม เป็นวรรณยุกต์กลางขึ้น-ระดับ มีรูปลักษณะของสัทลักษณะคล้ายคลึงกับ ว.2 คำเฉลี่ย โดย ว. 2 ของสอนและบุญธรรม มีจุดเริ่มต้นพยางค์ที่ กลางก่อนข้างต่ำ ขึ้นถึงกลาง ในช่วงกลางของพยางค์ จากนั้น คงระดับ สำหรับ ว. 2 ของบุญธรรมจะมีเสียงเลื่อนลงมาเล็กน้อย แต่ก็ยังอยู่ที่ระดับกลางเช่นเดิม ลักษณะดังกล่าวมานี้ ปรากฏใน ว. 2 คำเฉลี่ยด้วย กล่าวคือ ว. 2 คำเฉลี่ย จะมีเสียงเลื่อนขึ้นจากจุดเริ่มต้นพยางค์ที่กลาง ถึงกลางก่อนข้างสูง จากนั้น คงระดับไปจนจบพยางค์ โดยที่ช่วงปลายพยางค์เสียงลงเล็กน้อยแต่ยังอยู่ที่ กลางก่อนข้างสูงเช่นเดิม สำหรับ ว. 2 ของเสียน ซึ่งแตกต่างออกไป จะเป็น วรรณยุกต์เสียงสูงระดับ-ตก มีช่วงต้นพยางค์ เป็นเสียงระดับที่สูง จากนั้น ตกลงถึงกลางก่อนข้างสูง

ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงบ้านทาน ของผู้บอกภาษา 3 คน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก เหมือนกันทั้ง 3 คน โดย ว. 2 ของผู้บอกภาษา 2 คน คือ ส่วง และป่วน และ ว. 2 คำเฉลี่ย เป็นเสียงตกตั้งแต่ต้นพยางค์ไปตลอดจนจบพยางค์ และมีการ ตกของเสียงลงมาจากระดับเดิม 1 ระดับ เฉพาะ ว. 2 คำเฉลี่ย เสียงตกลงมา 2 ระดับ สำหรับ ว. 2 ในกรณีของไทย จะปรากฏเสียงคงระดับอยู่ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ก่อนตก

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 2 สำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. คำเฉลี่ย เป็นตัวแทน พบว่า ว. 2 ของ 2 สำเนียงนี้ มีความแตกต่างกันของสัทลักษณะวรรณยุกต์อย่าง ชัดเจน โดย ว. 2 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ มีจุดเริ่มต้นที่กลาง ขึ้นถึง กลางก่อนข้างสูง จากนั้นในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ เป็นเสียงคงระดับที่เลื่อนลงเล็กน้อย ขณะที่ ว. 2 สำเนียงบ้านทาน เป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ตก มีจุดเริ่มต้นที่สูง ตกลง 2 ระดับ ถึงกลาง

ข้อสังเกตประการหนึ่งก็คือ ว. 2 ในระบบของเสียน $[5^{\wedge}5^{\wedge}4]$ ซึ่งแตกต่างจาก ว. 2 ของผู้บอกภาษาคนอื่นๆ และในคำเฉลี่ย ในสำเนียงไร้สะท้อน มีรูปลักษณะสัทลักษณะ วรรณยุกต์ เป็นเสียงสูง-ตก เหมือนกับ ว. 2 ในสำเนียงบ้านทาน โดยคล้ายคลึงกับ ว. 2 ของ ไทย $[5^{\wedge}5^{\wedge}4]$ มาก

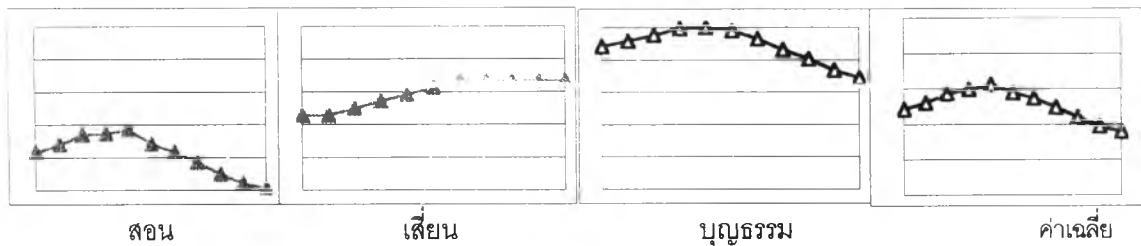
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 2 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่ ความต่างดังกล่าวน่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

7.1.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

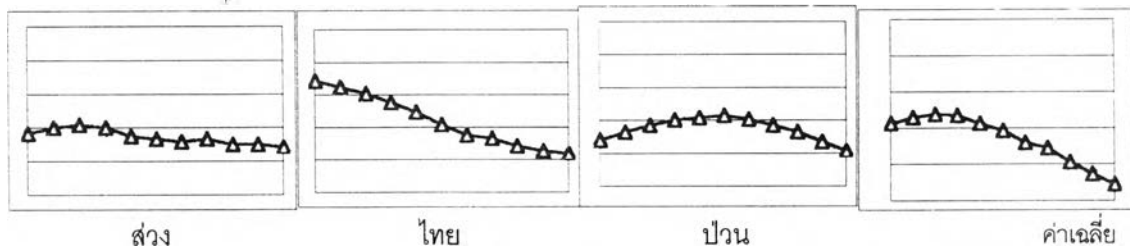
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. อย่างตาลตัวผู้พอนวดได้ปั๊บ (สอน)
2. มันกวนไอ้พวกนี้ (เสียน)
3. ต้องไปคูที่เขามี่ (บุญธรรม)
4. สักอะไรก็ต้องแทงให้จบนั่นแหละ (สว่าง)
5. ขนไปหยอกๆ ให้เขา (ไทย)
6. น้องชายไปส่งที่หน้าวัดโน้น (ปวน)

ตำบไล้ระสะท้อน

ตำบไล้บ้านทาน

ภาพที่ 74 ว.3 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ว.3 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน มีรูปลักษณ์ของ สัทลักษณะคล้ายคลึงกัน ระหว่าง ว.3 ค่าเฉลี่ย และ ว.3 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน ได้แก่ สอนและบุญธรรม โดย ว.3 ค่าเฉลี่ย มีจุดเริ่มต้นที่กลาง เลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ ถึง กลางค่อนข้างสูง จากนั้น ตกลงถึงกลางค่อนข้างต่ำ ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันกับผู้บอก ภาษา 2 คน ดังกล่าว ได้แก่ การเลื่อนขึ้นของเสียงที่ปรากฏอยู่ในช่วงต้นของพยางค์ และการตกของเสียง ที่มีระดับการตกลงมา 1 ระดับ เหมือนกัน สำหรับ ว.3 ในกรณีของเสียน ซึ่งต่างจากผู้บอกภาษาคนอื่นๆ นั้น จะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ ที่มีการเลื่อนขึ้นของ

เสียง ตั้งแต่จุดเริ่มต้นที่กลาง ขึ้นถึง กลางก่อนข้างสูง ในช่วงกลางของพยางค์ จากนั้น งดระดับจนจบพยางค์ ไม่ปรากฏเสียงตก เหมือนกับใน ว. 3 ที่พบในผู้บอกภาษาอีก 2 คน สำหรับในเรื่องของระดับ พบว่า ว. 3 ปรากฏอยู่ในระดับเสียงที่แตกต่างกันออกไป โดยเป็นวรรณยุกต์ระดับต่ำ ในกรณีของสอน เป็นวรรณยุกต์ระดับสูง ในกรณีของบุญธรรม และเป็นวรรณยุกต์ที่ระดับกลาง ในกรณีของเสียน

ว. 3 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก สำเนียงบ้านทาน มีรูปลักษณะของ สัทลักษณะวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันในผู้บอกภาษา 3 คน โดยพบว่า 2 ใน 3 คน คือ ส่วงและ ป่วน แม้ว่าจะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ตก เหมือนกัน แต่ก็มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ที่แตกต่าง ว. 3 ในระบบของส่วง $[22^{\wedge}2]$ จะมีเสียงเลื่อนขึ้นเล็กน้อย ในช่วงต้นของพยางค์ ก่อนจะตกลง ตั้งแต่ช่วงกลางของพยางค์ไปจนจบพยางค์ โดยที่เสียงยังคงอยู่ที่กลางก่อนข้างต่ำตลอดพยางค์ แต่ ว. 3 ในระบบของป่วน $[23^{\wedge}2]$ จะมีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงครึ่งพยางค์แรก และตกตลอดในช่วงครึ่งพยางค์หลัง จะเห็นได้ว่า ว. 3 ของผู้บอกภาษา 2 คนนี้ มีจุดเริ่มต้นและจุดท้ายพยางค์ อยู่ที่ระดับเสียงเดียวกัน คือ กลางก่อนข้างต่ำ สำหรับ ว. 3 ในกรณีของไทยนั้น แยกต่างออกไป คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่มีจุดเริ่มต้นพยางค์ที่กลางก่อนข้างสูง ตกลงมา 2 ระดับ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบ ว. 3 ของผู้บอกภาษา 3 คน กับ ว. 3 ค่าเฉลี่ย จะเห็นได้ว่า ว. 3 ค่าเฉลี่ยเป็นตัวแทนที่เหมาะสมในระดับหนึ่ง ที่ดึงเอาลักษณะบางประการใน ว. 3 ของผู้บอกภาษาแต่ละคนไว้ด้วยกัน โดย ว. 3 ค่าเฉลี่ย สามารถแสดงให้เห็นแนวโน้มของเสียงวรรณยุกต์นี้ว่า น่าจะเป็นวรรณยุกต์เสียงต่ำ-ขึ้น-ตก เหมือนกับ ว. 3 ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน สำหรับ ว. 3 ค่าเฉลี่ย มีจุดเริ่มต้น อยู่ที่กลางเลื่อนขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ (เหมือนกับ ว. 3 ของส่วง และป่วน) จากนั้น ตกลงถึงต่ำ (ว. 3 ของผู้บอกภาษาทุกคน มีเสียงตกในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ แต่ตกถึงกลางก่อนข้างต่ำ) สำหรับเรื่องช่วงของตกของเสียง กล่าวได้ว่า ว.3 ค่าเฉลี่ย เป็นตัวแทนที่แสดงได้อย่างมีเหตุผล หากพิจารณาอย่างละเอียด พบว่ามีความเป็นไปได้สูง ที่ช่วงการตกของเสียงใน ว. 3 บริบทนี้ จะปรากฏเป็นช่วงกว้างตั้งแต่ช่วงกลางจนจบพยางค์ เนื่องจาก ว. 3 ในระบบของส่วงก็มีลักษณะดังกล่าวปรากฏอยู่ และในระบบของไทยก็ยังปรากฏเป็นวรรณยุกต์เสียงตกตลอดพยางค์ด้วย ดังนั้น ว. 3 สำเนียงบ้านทาน ในบริบทนี้ จึงน่าจะมีช่วงการตกของเสียงอยู่เป็นช่วงกว้าง แต่ก็น่าจะต้องมีการเลื่อนขึ้นของเสียงปรากฏอยู่ด้วยเหมือนกับที่พบในส่วงและป่วนอยู่ด้วย ดังที่ปรากฏใน ว. 3 ค่าเฉลี่ย

เปรียบเทียบ ว. 3 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อน และสำเนียงบ้านทาน โดยใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ยเป็นตัวแทน พบว่า โดยรวมแล้ว ว. 3 ใน 2 สำเนียงนี้ จะมีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน และเป็นวรรณยุกต์ ขึ้น-ตก เหมือนกันก็ตาม แต่ก็มีแตกต่างกันในเรื่องช่วงการขึ้นและช่วงการตกของเสียงใน พยางค์ กล่าวคือ ว. 3 สำเนียงบ้านทาน จะมีช่วงการขึ้นของเสียงเป็นช่วงกว้างน้อยกว่า ใน สำเนียงไร้สะท้อน แต่จะมีช่วงการตกของเสียง จากช่วงกลางไปจนจบพยางค์ กว้างกว่าที่ ปรากฏใน ว. 3 สำเนียงไร้สะท้อน

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 3 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางกลศาสตร์ ช้างคั้น ของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน มีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความต่างดังกล่าวนี้ไม่น่าจะเพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกัน

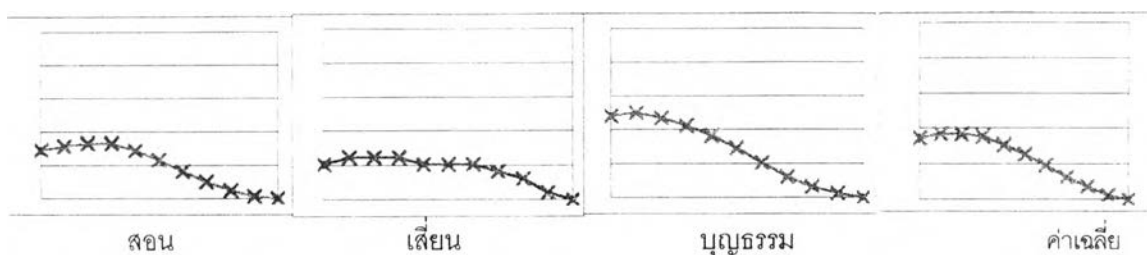
7.1.1.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

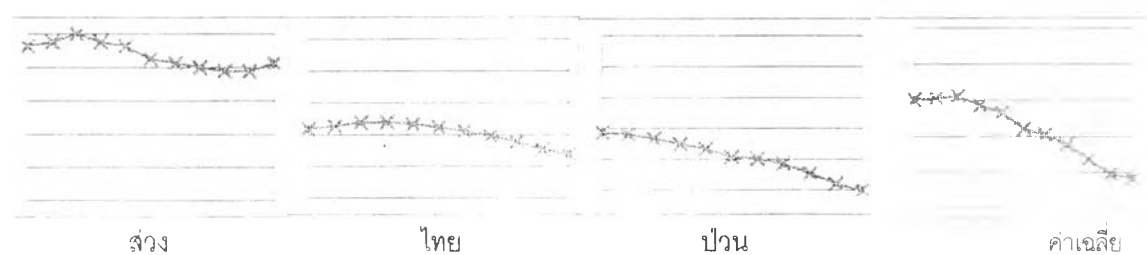
1. เอากระบอกลี้ไปรอ <u>ไว้</u> เฉยเฉย (สอน)	4. ปีเดียวจบ <u>แล้ว</u> มา (สว่าง)
2. กล้าเรา <u>ตกไว้</u> แล้ว(เสียน)	5. พอ <u>ไถแล้ว</u> คราด (ไทย)
3. เอาไป <u>ผูกไว้</u> หลังบ้าน (บุญธรรม)	6. คลองเขา <u>ทำไว้</u> กว้าง (เป่วน)

ว. 4 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก สำเนียงไร้สะท้อน มีรูปลักษณะ คล้ายคลึงกัน ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงวรรณยุกต์ ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งใน ว. 4 ของผู้บอกภาษา และ ว. 4 ค่าเฉลี่ย กล่าวคือ จากจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างต่ำ (สอน เสียน ค่าเฉลี่ย) หรือกลาง (บุญธรรม) มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงถึงต่ำใน ทุกกรณี ดังนั้น ระดับการตกของเสียงจึงเป็น 1 ระดับ (สอน เสียน ค่าเฉลี่ย) หรือ 2 ระดับ (บุญธรรม)

คำบลไร้สะท้อน

คำบลบ้านทาน

ภาพที่ 75 ว. 4 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ว. 4 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก สำเนียงบ้านทาน ของผู้บอกภาษา 2 คน คือ ไทยและป่วน มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกัน และมีทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงไปใน ทิศทางเดียวกันกับ ว. 4 คำเฉลี่ย กล่าวคือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตก เหมือนกัน แต่ก็มีข้อแตกต่างอยู่บ้าง ในเรื่องระดับการตกของเสียง โดย ว. 4 ของผู้บอกภาษา เสียงจะตกมาจาก ระดับเดิม 1 ระดับ ขณะที่ ว. 4 คำเฉลี่ย มีเสียงตกลงมามากกว่า คือ 2 ระดับ (จึงทำให้ดูชันกว่า)

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 4 สำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้วรรณยุกต์ คำเฉลี่ยเป็นตัวแทน พบว่า มีรูปลักษณะที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงเป็นไปในแนวเดียวกัน คือ เสียงกลาง-ตก เหมือนกัน สำหรับ ระดับการตกของเสียง จะไม่นำมาพิจารณาสำหรับ ว. 4 ในบริบทนี้ เนื่องจาก พบว่า มีการระดับการตกของเสียงที่แตกต่างกัน ระหว่างของผู้บอกภาษาและในคำเฉลี่ยค่อนข้างมาก สำหรับกรณีของสำเนียงบ้านทาน

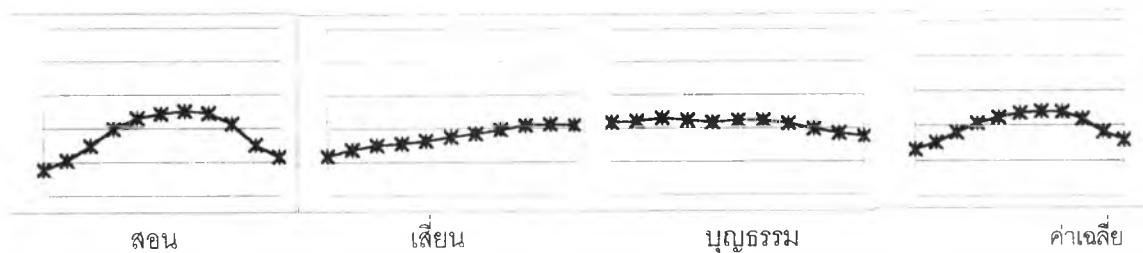
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 4 ที่ปรากฏในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกัน จนผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะไม่ทำให้สำเนียงไร้สะท้อนต่างจากสำเนียงบ้านทาน

7.1.1.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

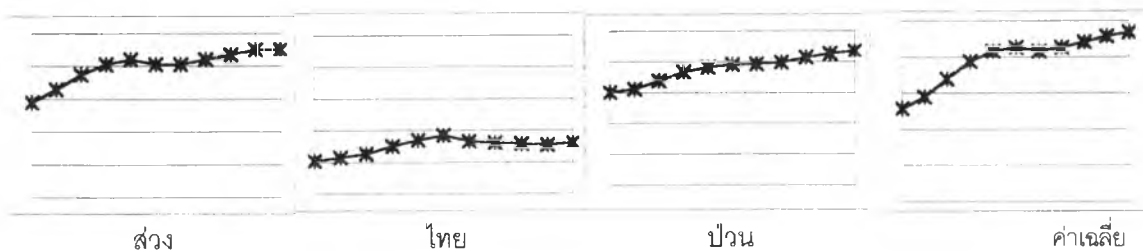
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ซิ..สั่งเขาคี (สอน)
2. เออ..รถเครื่องเขามี่ (เสียน)
3. สี่หมื่นถึงแสน (บุญธรรม)
4. พอมี่งานเดี่ยวเขาก็ไปงานกัน (สว่าง)
5. ไม่นะ..หน้าบ้านเขามี่กลอง (ไทย)
6. ต้องจ้างเขามาปลุก (ป่วน)

ตำบลดไร้สะท้อน

ตำบลดบ้านทาน

ภาพที่ 76 ว. 5 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ว. 5 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในสำเนียงไร้สะท้อน ของผู้บอกภาษา 3 คน มีรูปลักษณะของสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดย ว. 5 ของสอน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ตก มีจุดเริ่มต้นที่ต่ำ ขึ้นถึงกลางในช่วงกลางของพยางค์ จากนั้นในช่วงปลายพยางค์ตกลงถึงกลางก่อนข้างต่ำ ขณะที่ ว. 5 ของเสียน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น จากกลางก่อนข้างต่ำ ขึ้นถึงกลาง แต่ใน ว. 5 ของบุญธรรมก็ต่างออกไปอีก โดยเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ-ตก ที่คงระดับในช่วงต้นถึงช่วงกลางของพยางค์ที่กลาง จากนั้นตกลงในช่วงปลายของพยางค์ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ จากภาพจะเห็นว่า ว. 5 คำเฉลี่ย มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 5 ในระบบของสอนมากที่สุด โดยมีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างต่ำ ขึ้นถึงกลาง และในช่วงท้ายของพยางค์ตกลงถึงกลางก่อนข้างต่ำ หากจะพิจารณา ช่วงการขึ้นของเสียงใน ว. 5 คำเฉลี่ย ซึ่งปรากฏในช่วงต้นถึงกลางของพยางค์ จะเห็นว่าลักษณะดังกล่าว ปรากฏใน ว. 5 ของสอนและเสียน ด้วยเช่นกัน และเมื่อพิจารณาช่วงการตกของเสียงที่ปรากฏในช่วงท้ายของพยางค์ใน ว. 5 คำเฉลี่ย ก็พบว่าปรากฏอยู่ใน ว. 5 ของสอนและบุญธรรม ดังนั้น ว. 5 คำเฉลี่ยจึงน่าจะเป็นตัวแทนของวรรณยุกต์ ใน ว. 5 ปริบท คำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ของสำเนียงไร้สะท้อน ได้ในระดับหนึ่ง

ว. 5 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ของผู้พูดสำเนียงบ้านทาน และใน คำเฉลี่ย เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ โดย ว. 5 คำเฉลี่ย มีรูปลักษณะของสัทลักษณะร่วมกันกับ ว. 5 ในผู้บอกภาษา 3 คน ดังนี้คือ จากจุดเริ่มต้นในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ จะปรากฏเป็นเสียงขึ้น จากนั้น ในช่วงหลังของพยางค์จะเป็นเสียงคงระดับ จุดเริ่มต้นและจุดท้ายพยางค์ของ ว. 5 ในผู้บอกภาษาแต่ละคนจะต่างกันไป ส่วง มีจุดเริ่มต้นที่กลาง เลื่อนขึ้นไปคงเสียงระดับที่สูง ป่วน มีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างสูง เลื่อนขึ้นไปคงระดับที่สูง โดยส่วนที่คงระดับในช่วงต้นจะอยู่ที่กลางก่อนข้างสูงส่วนหนึ่ง สำหรับ ว. 5 ของไทย จะปรากฏอยู่ในระดับก่อนข้างต่ำ ต่างออกไปจากผู้บอกภาษาอีก 2 คน โดยจะมีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างต่ำ เลื่อนขึ้น จากนั้น คงระดับจนจบพยางค์ แต่ตลอดการเลื่อนขึ้นของเสียงและการคงระดับของเสียง ยังคงปรากฏในเสียงระดับที่ กลางก่อนข้างต่ำ เช่นเดิม

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 5 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีรูปลักษณะของสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ขณะที่ ว. 5 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ตก จากจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างต่ำ ตั้งแต่ช่วงต้นถึงกลางพยางค์ ขึ้นถึงกลาง และในช่วงท้ายพยางค์ ตก

ลงมาที่กลางค่อนข้างต่ำ แต่ ว. 5 ลำเนียงบ้านทาน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ จากจุดเริ่มต้นที่กลาง ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ขึ้นถึงสูง จากนั้น คงระดับไปจนจบพยางค์

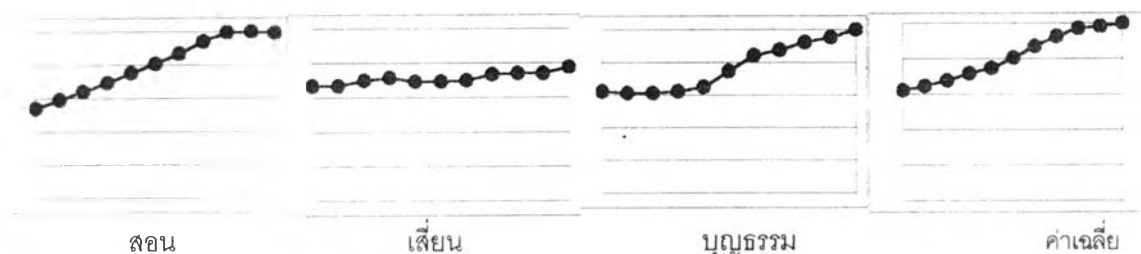
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 5 ที่ปรากฏในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างดังกล่าวนี้ น่าจะจำแนก 2 ลำเนียงนี้ ออกจากกัน

7.1.1.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

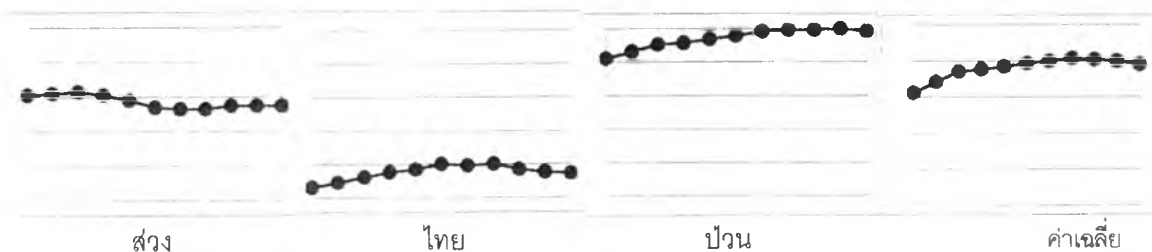
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ขึ้นตาลมาตลอดเลย (สอน)
2. แถวนี่แหละในบ้าน (เสียน)
3. ก๋วยเตี๋ยวตาคำในบ้านนี้ (บุญธรรม)
4. ก็ไปเกี่ยวข้าวก็เกยไป (สว่าง)
5. สมัยนี้ค่อยยังชั้วมันมีรถไถรดเลย (ไทย)
6. ไหลกลิงมาเลย (ป่วน)

คำบลโรสะท้อน

คำบลบ้านทาน

ภาพที่ 77 ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักของผู้บอกภาษา 3 คน ในสำเนียงไร้สะท้อน มีดังนี้คือ เป็นเสียงระดับที่กลางค่อนข้างสูง 1 คน คือ ใน ว. 6 ของเสียน และเป็นเสียงขึ้น ใน ว. 6 ของสอน โดยมีจุดเริ่มต้นที่กลาง ขึ้นถึงสูง สำหรับ ว. 6 ของบุญธรรม จะเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ-ขึ้น โดยเป็นเสียงระดับที่กลางค่อนข้างสูง ในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ขึ้นถึงสูง จะเห็นได้ว่า ว. 6 ในบริบทนี้ มีจุดเริ่มต้นที่ กลางค่อนข้างสูง และจุดท้ายพยางค์ที่สูง ถึง 2 ใน 3 ของผู้บอกภาษา ซึ่งพบลักษณะดังกล่าวนี้ใน ว. 6 คำเฉลี่ยด้วย โดย ว. 6 คำเฉลี่ย จะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้นเหมือนกับ ว. 6 ของสอน

ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักของผู้บอกภาษาในสำเนียงบ้านทาน ทั้ง 3 คน มีสัทลักษณะของเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงค่อนข้างคงระดับในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ โดยมีเสียงเลื่อนขึ้นปรากฏอยู่ในเสียงคงระดับด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้ปรากฏใน ว. 6 ของปวน ซึ่งเป็นเสียงคงระดับที่สูงด้วย สำหรับ ว. 6 ของสว่าง ในช่วงต้นของพยางค์เสียงจะเลื่อนขึ้นเล็กน้อย จากนั้น จึงจะเลื่อนตกลงมา และคงระดับไปตลอดจนจบพยางค์ แต่โดยรวมสัทลักษณะของวรรณยุกต์ก็เป็นเสียงค่อนข้างระดับ สำหรับใน ว. 6 คำเฉลี่ย จะเป็นเสียงคงระดับที่กลางค่อนข้างสูงตลอดพยางค์ โดยมีเสียงเลื่อนขึ้นภายในเสียงคงระดับนี้ ในช่วงต้นของพยางค์ เหมือนกับที่ปรากฏในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ด้วย

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 6 ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีรูปลักษณะของสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดยขณะที่ ว. 6 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น จากกลางค่อนข้างสูง ขึ้นไป 1 ระดับ ถึง สูง แต่ ว. 6 สำเนียงบ้านทาน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ ที่มีเสียงเลื่อนขึ้น ปรากฏอยู่ในช่วงต้นของพยางค์ โดยยังคงเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับตลอดพยางค์ ที่กลางค่อนข้างสูง

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 6 ที่ปรากฏในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างดังกล่าวนี้เพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกัน

7.1.2 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก

เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในระบบของผู้บอกภาษาลำเนียงไร้สะท้อนและลำเนียงบ้านทาน ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกันระหว่าง 2 ลำเนียงนี้ หลายประการ ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ต่ำสุดในระบบต่างกัน ชุด ว.1 ว.2 ว.4 และ ว.5 ชุด ว.6 กับ ว.5 และ ชุดว.6 กับ ว.1 ต่างกัน

7.1.2.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ต่ำสุดในระบบ

ในบริบทคำ 1 พยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในระบบวรรณยุกต์ผู้บอกภาษาลำเนียงไร้สะท้อนและลำเนียงบ้านทาน พบว่า หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏจุดต่ำสุดในระบบต่างกัน โดยในลำเนียงไร้สะท้อน จุดต่ำสุดของพยางค์ใน ว. 4 เป็นจุดที่ต่ำสุดในระบบ ซึ่งพบในผู้บอกภาษาทั้ง 3 คน รวมทั้งในค่าเฉลี่ยด้วย

แต่ในลำเนียงบ้านทาน จุดที่ต่ำสุดในระบบ คือ จุดท้ายพยางค์ของ ว. 1 ซึ่งลักษณะดังกล่าว พบในผู้บอกภาษาถึง 2 ใน 3 คน ได้แก่ ล้วงและไทย

7.1.2.2 เปรียบเทียบระหว่าง ว.1 ว. 2 ว. 4 และ ว. 5

ในลำเนียงไร้สะท้อน ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 4 หน่วยเสียงนี้ มีรูปแบบที่น่าสนใจ กล่าวคือ มีการไล่เรียงของเสียงในระบบ เป็น ว. 2 ว. 5 ว. 1 ว. 4 ตามลำดับไล่ลงมา โดยระดับเสียงใดที่อยู่สูงกว่า ก็จะอยู่สูงกว่าตลอดทั้งพยางค์ เฉพาะช่วงต้นพยางค์ของ ว. 5 เท่านั้น ที่อยู่ต่ำกว่า ว. 1 ลักษณะดังกล่าวนี้ พบในระบบของผู้บอกภาษาทุกคนในลำเนียงไร้สะท้อน

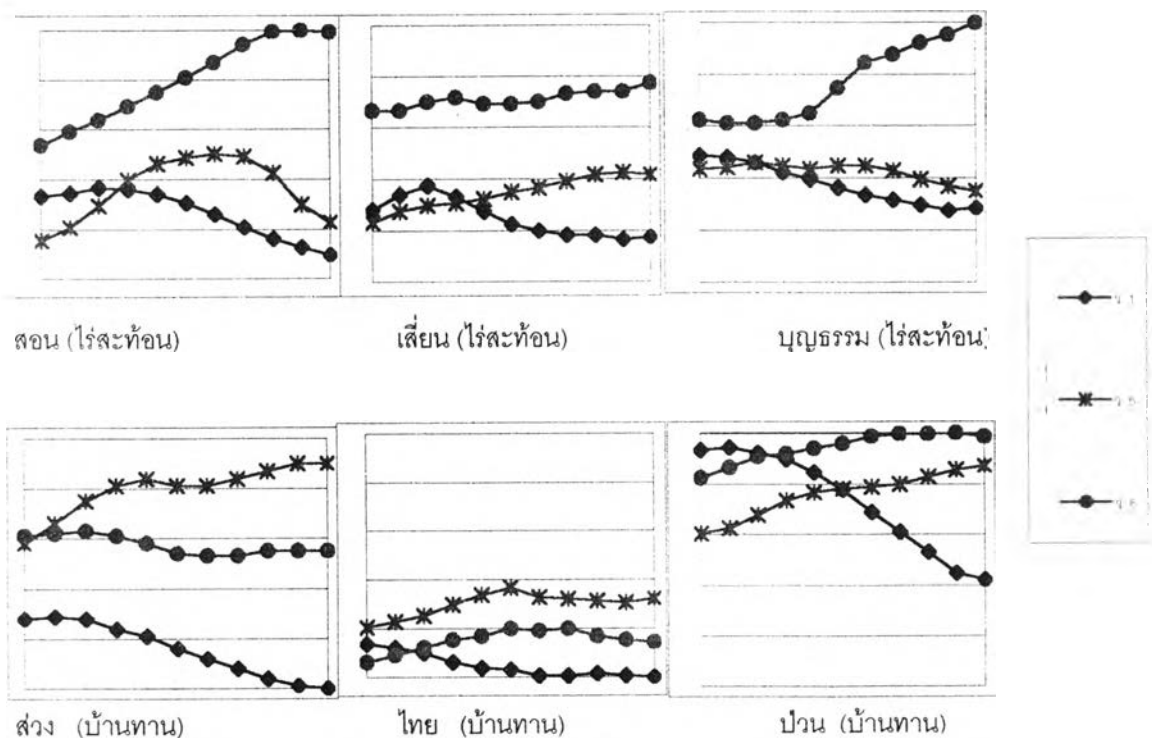
สำหรับในลำเนียงบ้านทาน การไล่เรียงของหน่วยเสียงกลุ่มนี้ มิได้มีแบบแผนหรือรูปแบบเฉพาะตัว ในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่หรือผู้บอกภาษาทุกคน เหมือนกับที่ปรากฏในลำเนียงไร้สะท้อน

นอกจากนี้แล้ว เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะคู่ ว. 1 กับ ว. 4 ในลำเนียงไร้สะท้อน ยังมีอีกลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจ คือในแง่ของสัทลักษณะวรรณยุกต์ที่มีความใกล้เคียงกันมากระหว่าง ว. 1 และ ว. 4 โดยในระบบของสอนและเสียน ทั้ง ว. 1 และ ว. 4 มีสัทลักษณะ

เป็น [21] และในระบบของบุญธรรม ว. 1 มีสัญลักษณ์เป็น [32] และ ว. 4 เป็น [31] และในระบบของผู้บอกภาษาทั้ง 3 คน ที่กล่าวมานี้ ว. 1 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 4 ทุกกรณี ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ จะแตกต่างไปจากที่พบในสำเนียงบ้านทาน กล่าวคือ ว. 1 จะมีเสียงห่างจาก ว. 4 ค่อนข้างมาก และปรากฏว่าในระบบของผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ ว. 4 จะมีระดับเสียงอยู่สูงกว่า ว. 1 ในกรณีของปวนเท่านั้น ที่พบว่า ว. 1 อยู่สูงกว่า ว. 4

7.1.2.3 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 6 กับ ว. 5 และ ว. 6 กับ ว. 1

เปรียบเทียบระหว่าง ว. 6 กับ ว. 5 พบว่ามีความแตกต่างกันใน 2 สำเนียงนี้ โดยในสำเนียงไร้สะท้อน ระดับเสียงของ ว. 6 จะอยู่สูงกว่า ว. 5 ตลอดทั้งพยางค์ และพบในผู้บอกภาษาทั้ง 3 คน

ภาพที่ 78 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง ว. 6 กับ ว. 5 และ ว. 6 กับ ว. 1

แต่ในสำเนียงบ้านทาน ว.5 จะมีระดับเสียงอยู่สูงกว่า ว.6 ตลอดพยางค์ โดยพบในผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน ยกเว้นเฉพาะในระบบของป่วน ว.6 จะอยู่สูงกว่า ว.5 เหมือนกับลักษณะที่พบในสำเนียงไร้สะท้อน

สำหรับชุดของ ว.6 กับ ว.1 ใน 2 สำเนียง ในบริบทนี้ ก็แตกต่างกันด้วย โดยสำเนียงไร้สะท้อน ระดับเสียงของ ว.6 จะอยู่สูงกว่า ว.1 ตลอดทั้งพยางค์ ขณะที่ในสำเนียงบ้านทาน พบว่า ในผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน ว.6 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว.1 เฉพาะช่วงกลางและช่วงท้ายพยางค์เท่านั้น ในช่วงต้นของพยางค์และที่จุดเริ่มต้น ว.6 จะอยู่ต่ำกว่า ว.1 ยกเว้นในระบบของสว่าง ที่แตกต่างออกไป โดย ว.6 จะอยู่สูงกว่า ว.1 ตลอดพยางค์ เหมือนกับลักษณะที่ปรากฏในสำเนียงไร้สะท้อน

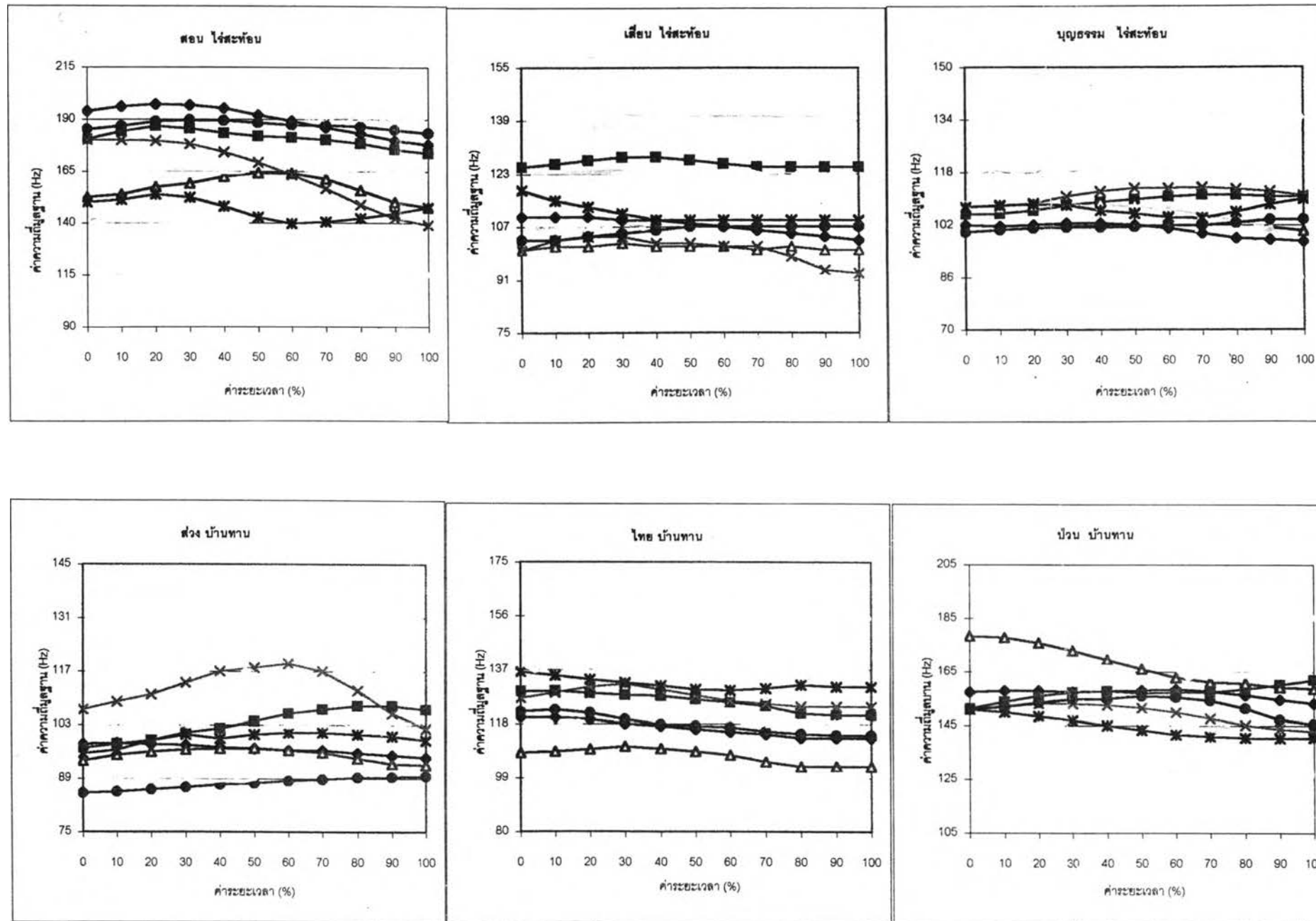
7.2 วรรณยุกต์ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

7.2.1 สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

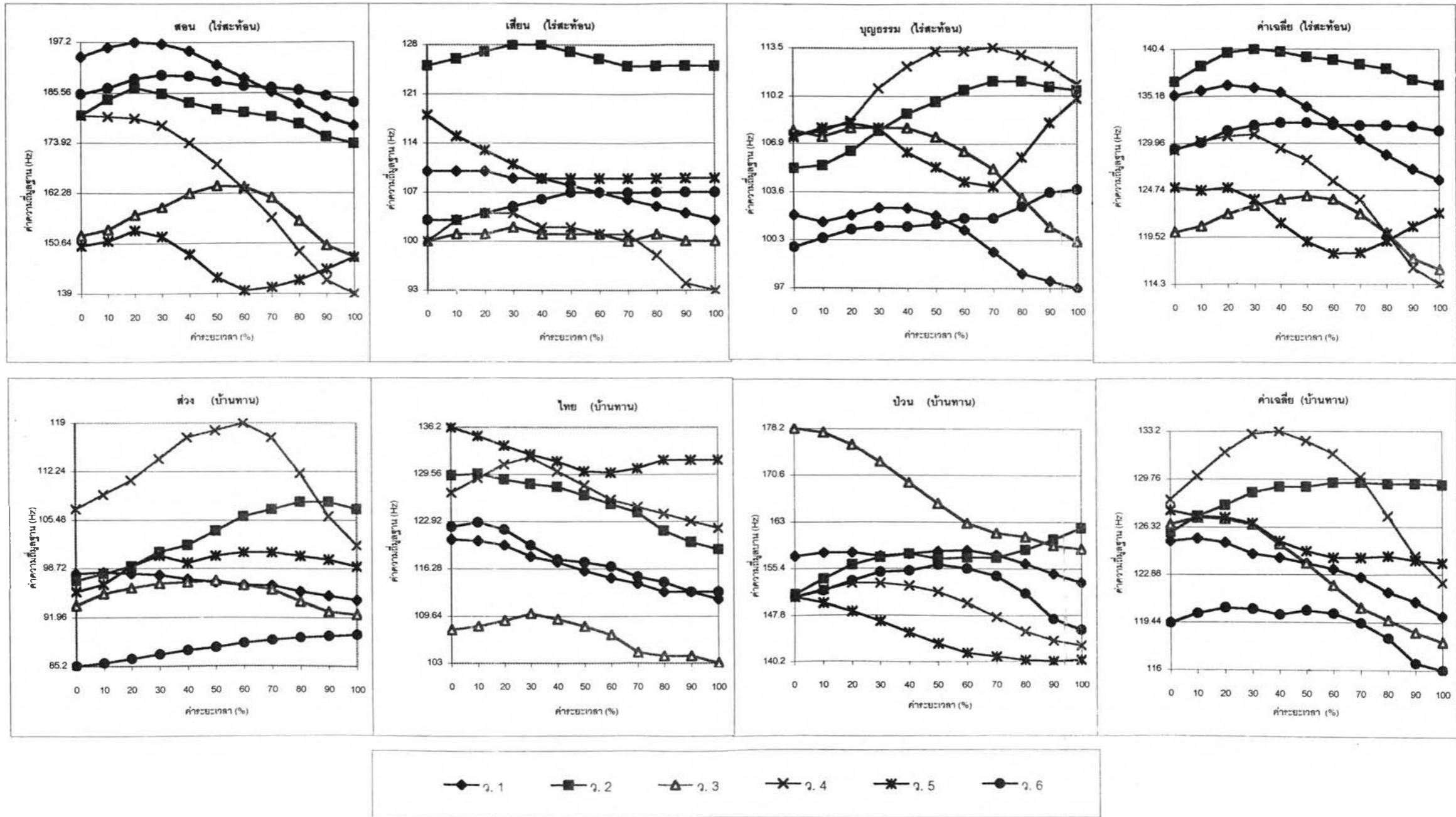
7.2.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. อันนี้มัน <u>ตัวผู้</u> นะ (สอน)	4. ก็ <u>รอ</u> จังหวะ (สว่าง)
2. ไป <u>ตั้ง</u> แต่ <u>ตี</u> หนึ่ง <u>เมื่อ</u> คืน (เลียน)	5. มันก็ <u>เป็น</u> <u>บาง</u> คน (ไทย)
3. อันนี้มัน <u>เป็น</u> <u>บาง</u> คน (บุญธรรม)	6. เลิก <u>กัน</u> ทั้ง <u>ตำบล</u> (ป่วน)

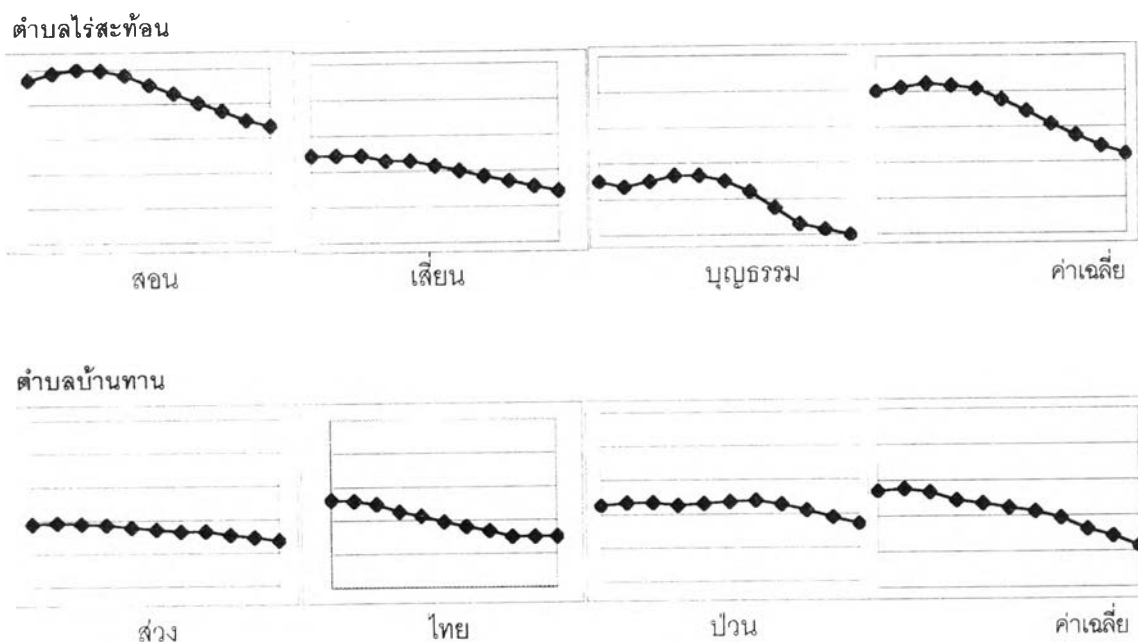

ภาพที่ 79 วรรณยุกต์ที่ 1-6 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ แบบ A

ภาพที่ 80 วรรณยุกต์ที่ 1-6 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ แบบ B

ว.1 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่ตกลงมาจากจุดเริ่มต้น 1 ระดับ โดยปรากฏอยู่ในระดับที่ต่างกันไป ว.1 ในระบบของเสียง จะเป็นวรรณยุกต์ที่มีเสียงตกมาจากจุดเริ่มต้นที่กลาง ตกถึงกลางก่อนข้างต่ำ ว.1 ของสอน มีจุดเริ่มต้นที่สูง มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ ก่อนจะตกลงมาถึงกลางก่อนข้างสูง ว.1 ของบุญธรรม จะมีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างต่ำ เลื่อนเสียงขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงมาถึงต่ำ สำหรับ ว.1 คำเฉลี๋ย จะมีจุดเริ่มต้นที่สูง เลื่อนเสียงขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงถึงกลาง (ตก 2 ระดับ มากกว่าที่ปรากฏใน ว.1 ของผู้ออกภาษาทุกคนซึ่งตกลงมาเพียง 1 ระดับ)

ภาพที่ 81 ว.1 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว.1 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงบ้านทาน ของผู้ออกภาษา 2 คน คือ สว่างและป่วย เป็นเสียงคงระดับ โดย ว.1 ของสว่าง คงระดับที่กลางก่อนข้างต่ำ ว.1 ของป่วย คงระดับที่กลาง ขณะที่ ว.1 ของไทย เป็นวรรณยุกต์เสียงตก มีจุดเริ่มต้นที่กลาง ตกลงมา 1 ระดับ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ ซึ่งลักษณะดังกล่าวพบใน ว.1

ค่าเฉลี่ยด้วย จะเห็นได้ว่า ว. 1 ค่าเฉลี่ย มีสัญลักษณ์ที่คล้ายคลึงกับผู้ออกภาษาเพียงคนเดียว จากทั้งหมด 3 คน ดังนั้น ว. 1 ค่าเฉลี่ย จึงเป็นตัวแทนวรรณยุกต์ได้ไม่น่าพอใจนัก

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 1 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่าง สำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. ค่าเฉลี่ย เป็นตัวแทน พบว่า ว. 1 ของทั้ง 2 สำเนียง เป็นวรรณยุกต์เสียงตกเหมือนกัน โดยมีความต่างอยู่ที่เสียงในช่วงต้นของพยางค์ กล่าวคือ ว. 1 สำเนียงไร้สะท้อน จะเป็นเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ก่อนตก แต่ ว. 1 สำเนียงบ้านทาน จะเป็นเสียงตกตลอดทั่วทั้งพยางค์ รวมทั้งในช่วงต้นพยางค์ด้วย สำหรับ ระดับการตกของเสียงจากจุดเริ่มต้นถึงจุดท้ายสุดของพยางค์ พบว่า ว. 1 สำเนียงไร้สะท้อน จะตกลงมา 2 ระดับ ขณะที่ ว. 1 สำเนียงบ้านทาน จะตกลงมา 1 ระดับ

จากการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของ ว. 1 ในสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความแตกต่างกันไม่มากนัก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความต่างดังกล่าวนี้ไม่น่าจะเพียงพอที่จะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกัน

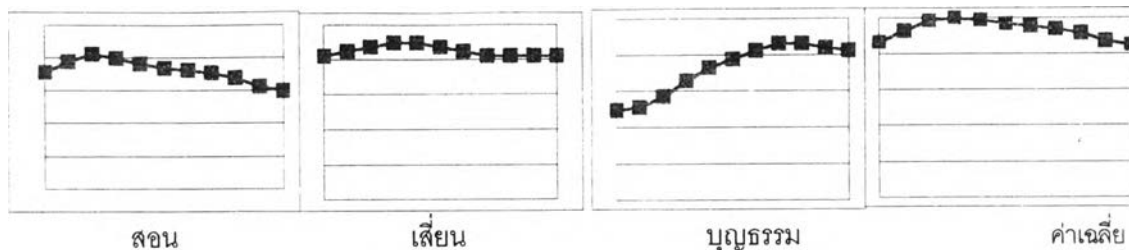
7.2.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

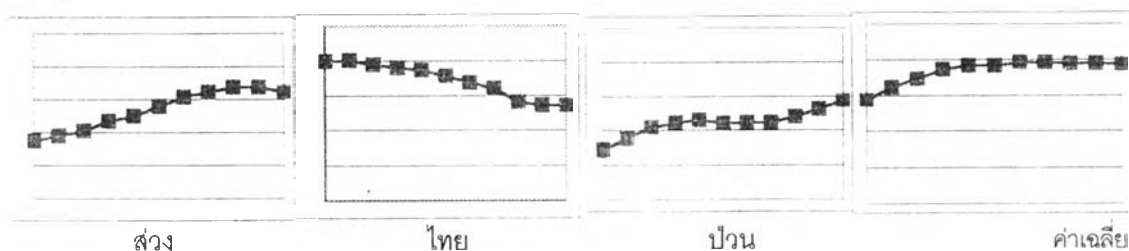
1. ไอ้จู้โน้น <u>อย่างเดียว</u> (สอน)	4. เขาเรียกบ้านคอนไร่ <u>แคว่</u> จั้น <u>หมู่หนึ่ง</u> (สว่าง)
2. เจ็ด <u>ก้าวต่อหนึ่งหลุม</u> (เสียน)	5. เลยไป <u>นุ่นก็หมู่สี่</u> (ไทย)
3. ดูการ <u>วิ่งอย่างเดียว</u> (บุญธรรม)	6. ต้องกลับมาบ้าน <u>ลาดอย่างเคิม</u> (เป่วน)

ว. 2 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงไร้สะท้อน ในระบบของสอนและเสียน มีรูปลักษณะสัญลักษณ์และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงคล้ายคลึงกับ ว. 2 ค่าเฉลี่ย ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันคือ เสียงที่เลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้นจึงเลื่อนตกลงจนจบพยางค์ โดยการเลื่อนขึ้น-ลงของเสียงนี้ไม่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียง เฉพาะในระบบของเสียน เสียงที่เลื่อนตกลงในช่วงท้ายพยางค์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียง จากระดับสูงในจุดเริ่มต้น เลื่อนตกลงถึงกลางก่อนข้างต่ำ ในช่วงท้ายพยางค์ สำหรับ ว. 2 ในระบบของบุญธรรม จะต่างออกไปจากผู้ออกภาษาคนอื่นๆ เนื่องจากเป็นวรรณยุกต์ที่มีเสียงขึ้นในช่วงต้นถึงกลางของพยางค์ และคงระดับในช่วงปลายพยางค์

ตำบลไร้สะท้อน

ตำบลบ้านทาน

ภาพที่ 82 ว. 2 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 2 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงบ้านทาน ในระบบของสว่างและป่วน มีรูปลักษณะสัทลักษณะค่อนข้างคล้ายคลึงกับ ว. 2 ค่าเฉลี่ย กล่าวคือ จะเป็นเสียงขึ้น จากจุดเริ่มต้น ถึงช่วงครึ่งแรกของพยางค์ แต่ในช่วงครึ่งพยางค์หลังลักษณะของเสียงจะแตกต่างกันไป โดยกรณีของสว่าง ช่วงครึ่งพยางค์แรกจะเป็นเสียงเลื่อนขึ้น จากกลางค่อนข้างต่ำ ขึ้นถึงกลางค่อนข้างสูง จากนั้น ช่วงครึ่งพยางค์หลัง คงระดับ กรณีของป่วน เป็นเสียงเลื่อนขึ้นจากจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างต่ำ เลื่อนขึ้นถึงกลางตั้งแต่ในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น คงระดับ และในช่วงท้ายของพยางค์เสียงจะเลื่อนขึ้นกลางค่อนข้างสูง สำหรับใน ว. 2 ค่าเฉลี่ย มีจุดเริ่มต้นที่ กลาง เลื่อนขึ้นถึงกลางค่อนข้างสูง คงระดับไปจนจบพยางค์ ขณะที่ ว. 2 ของไทย จะเป็นเสียงสูง-ตก แตกต่างออกไปจากผู้ออกภาษาคนอื่น ๆ

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 2 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยขณะที่ ว. 2 สำเนียงไร้สะท้อน เป็นวรรณยุกต์เสียงสูง-ระดับ ที่มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ และเลื่อนลงในช่วงท้ายพยางค์ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงในพยางค์ แต่ ว. 2

สำเนียงบ้านทาน เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ โดยมีเสียงขึ้นปรากฏในช่วงต้นของพยางค์ ขึ้นไปจากระดับเดิม 1 ระดับ

ข้อสังเกต ในบริบทนี้ ว. 2 ของบุญธรรม สำเนียงไร้สะท้อน ซึ่งมีรูป ลักษณะของสัทลักษณะต่างจากผู้ออกภาษาคนอื่นๆ ในสำเนียงเดียวกัน จะคล้ายคลึงกับรูป ลักษณะสัทลักษณะของ ว. 2 ในผู้ออกภาษา สำเนียงบ้านทาน คือ ส่วง ป่วน และในคำเฉลี่ย โดยเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ เหมือนกัน

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 2 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างดังกล่าวน่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

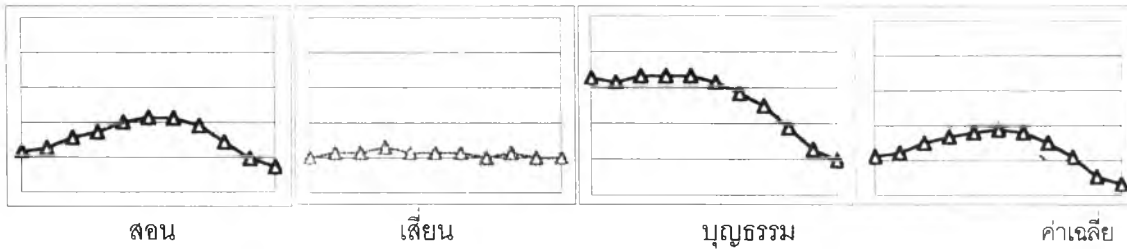
7.2.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3

ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

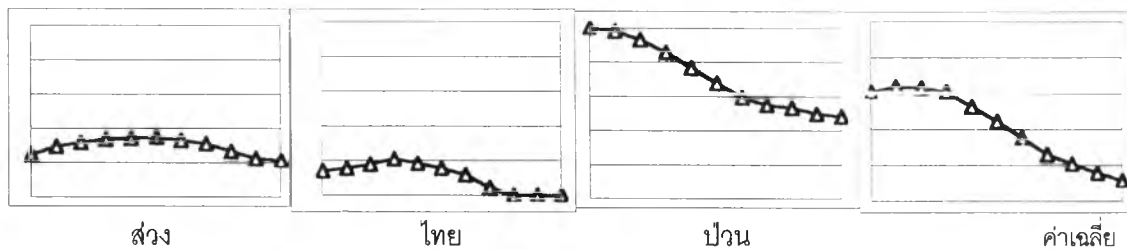
1. โน่นอยู่เรือน <u>ผู้ชาย</u> นะ (สอน)	4. เขาทำงาน <u>มีที่พัค</u> (ส่วง)
2. คนละคน <u>เข้าภาพ</u> หрок (เสียน)	5. บางที่ก็ <u>แจกมากก็ยี่สิบ</u> (ไทย)
3. สีจากข้าวเปลือกเป็น <u>ขาวกล้อง</u> แล้วก็ <u>ซ้อม</u> (บุญธรรม)	6. รับ <u>แต่แม่ค้า</u> (ป่วน)

ว. 3 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงไร้สะท้อน ของผู้ออกภาษา 3 คน มีสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดย ว. 3 ของเสียน เป็นวรรณยุกต์เสียงระดับตลอดพยางค์ที่กลางค่อนข้างต่ำ ว. 3 ในระบบของสอน เป็นเสียงขึ้น-ตก ที่กลางค่อนข้างต่ำ โดยมีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ และเลื่อนตกในช่วงครึ่งพยางค์หลัง ถึงกลาง ในขณะที่ ว. 3 ในระบบของบุญธรรมจะปรากฏเสียงระดับ อยู่ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ที่กลางค่อนข้างสูงเท่านั้น ในช่วงครึ่งพยางค์หลัง เสียงจะตกลงถึงกลางค่อนข้างต่ำ สำหรับ ว. 3 คำเฉลี่ย จะมีรูปลักษณะของสัทลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 3 ของสอนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ ว. 3 ของผู้ออกภาษาทั้งหมด โดย ว. 3 คำเฉลี่ย เป็นเสียงระดับเกือบตลอดพยางค์ที่กลางค่อนข้างต่ำ และจะมีเสียงตกลงถึงต่ำในช่วงท้ายของพยางค์ โดยในเสียงระดับที่ปรากฏในพยางค์ส่วนใหญ่ จะมีเสียงเลื่อนขึ้นและตกในลักษณะเสียงระดับดังกล่าวด้วย

ตำบไล้ระสะท้อน

ตำบไล้บ้านทาน

ภาพที่ 83 ว.3 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว.3 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงบ้านทาน ของผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน คือ ส่วงและไทย เป็นเสียงระดับที่มีการเลื่อนขึ้น-ลงในลักษณะระดับของเสียงเหมือนกัน โดยจะเป็นเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ และเป็นเสียงเลื่อนลงในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ ว.3 ของส่วง จะเป็นเสียงคงระดับที่กลางค่อนข้างต่ำ ขณะที่ ว.3 ของไทย เป็นเสียงคงระดับที่ต่ำ สำหรับ ว.3 ในระบบของป่วน จะแตกต่างจากผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ อยู่มาก คือเป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่มีจุดเริ่มต้นที่สูง ตกลงมาถึงกลาง สำหรับใน ว.3 คำเฉลี๋ย จะเป็นวรรณยุกต์เสียงตก เหมือนกับ ว.3 ของป่วน ซึ่งปรากฏเสียงเช่นนี้เพียงคนเดียว จากผู้บอกภาษาทั้งหมด ทั้งนี้ ว.3 คำเฉลี๋ย มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง มีเสียงเลื่อนขึ้นเล็กน้อย ในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกถึงต่ำ จะเห็นว่า ว.3 คำเฉลี๋ย ในบริบทนี้ เป็นตัวแทนที่ไม่น่าพึงพอใจเท่าที่ควร

เมื่อเปรียบเทียบ ว.3 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่างสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. คำเฉลี๋ย เป็นตัวแทน พบว่า มีสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดย ว.3 สำเนียงไร่สะท้อน จะเป็นวรรณยุกต์ที่มีเสียงเลื่อนขึ้น ในช่วงครึ่งแรก

ของพยางค์ ส่วนในช่วงครึ่งหลังจะเป็นวรรณยุกต์เสียงตก โดยตกลงมา 1 ระดับ ถึงตำแหน่งที่ ว. 3 สำเนียงบ้านทาน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่ปรากฏเสียงเลื่อนขึ้นอยู่ในช่วงต้นของพยางค์ ก่อนจะตกลง 2 ระดับ ถึง ตำแหน่งเดียวกับ ว. 3 ในสำเนียงไร้สะท้อน แต่เมื่อพิจารณา ว. 3 ของผู้ออกภาษาของ 2 สำเนียงเปรียบเทียบกัน พบว่า ว. 3 ของผู้ออกภาษาส่วนใหญ่มีรูปลักษณะสัทลักษณะที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน

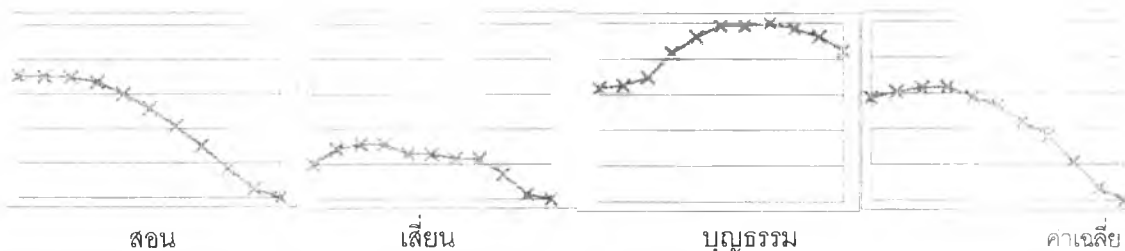
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 3 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความใกล้เคียงกัน จนไม่น่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ ออกจากกันได้

7.2.1.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4

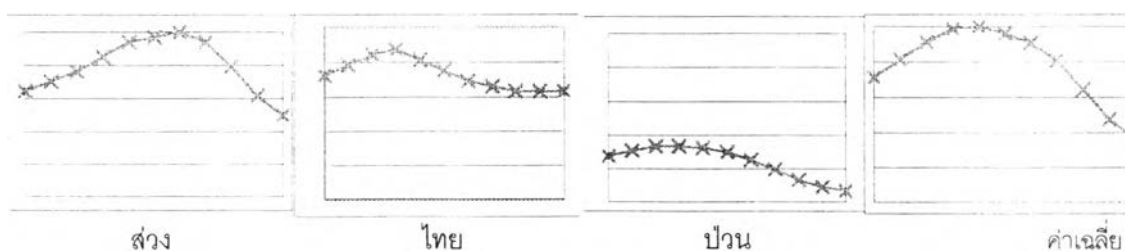
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. อ้า ได้ทั้งนั้นไม่ใ้ใครก็ได้ (สอน)
2. ราคาเดียวกันทั้งหมด (เสียน)
3. อยู่ห้อยมนันทั้งหมดแหละ (บุญธรรม)
4. น้ำมันลูกของน้องสาว (สว่าง)
5. หนองคางก็ก่อนรู้จัก ก็... (ไทย)
6. ท่วมเสียมา 5 ปีซ้อนซ้อนแล้ว (ป่วน)

ตำบไล้สะท้อน

ตำบไล้บ้านทาน

ภาพที่ 84 ว. 4 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 4 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษาในสำเนียงไร้สะท้อน 3 คน มีสัทลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ว. 4 ของเถียน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ-ตก โดยมีจุดเริ่มต้นที่ต่ำ เลื่อนเสียงขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ คงระดับในช่วงกลางของพยางค์ จากนั้น ตกถึงต่ำ ว. 4 ของสอน เป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่มีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างสูง คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงมา 2 ระดับ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ ส่วน ว. 4 ของบุญธรรม เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ระดับ มีจุดเริ่มต้นที่กลางก่อนข้างสูง ขึ้นไปถึงสูงในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น คงระดับอยู่ในช่วงกลางของพยางค์ และเลื่อนเสียงลงในช่วงท้ายของพยางค์ แต่ยังคงอยู่ที่ระดับเสียงสูงเช่นเดิม สำหรับ ว. 4 คำเฉลี่ย จากภาพจะเห็นว่า มีรูปลักษณะคล้ายคลึงกับ ว. 4 ของเถียน คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตก ที่ปรากฏการตกของเสียงตั้งแต่ในช่วงกลางถึงช่วงท้ายของพยางค์ แต่มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ เหมือนกับใน ว. 4 ของสอน ปรากฏอยู่ด้วย โดย ว. 4 คำเฉลี่ยนี้ จะมีจุดเริ่มต้นที่กลาง เลื่อนเสียงขึ้นถึงกลางก่อนข้างสูง ในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้น ตกลงถึงต่ำ

ว. 4 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษาในสำเนียงบ้านทาน 3 คน มีสัทลักษณะที่ค่อนข้างจะแตกต่างกัน แต่มีลักษณะหนึ่งที่ปรากฏร่วมกัน คือ เป็นวรรณยุกต์เสียงตก จากภาพ จะเห็นว่า ว. 4 ของไทยและป่วน จะคล้ายคลึงกันมากกว่าเมื่อเทียบกับส่ว ว. 4 ของผู้บอกภาษา 2 คนนี้ จะมีเสียงเลื่อนขึ้นจากจุดเริ่มต้น 1 ระดับ ในช่วงต้นพยางค์ จากนั้น เสียงจะตกลง 1 ระดับ โดยเป็นเสียงตกไปจบจบพยางค์ แต่ในกรณี ว. 4 ของส่ว เสียงที่เลื่อนขึ้นจากจุดเริ่มต้น จะขึ้นสูงเกือบ 2 ระดับ และปรากฏเป็นเสียงขึ้นในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ซึ่งเป็นช่วงที่ปรากฏเสียงขึ้นกว้างกว่าใน ว. 4 ของผู้บอกภาษาอีก 2 คน จากนั้น ในช่วงหลังของพยางค์ เสียงจะตกลงมา 2 ระดับ ซึ่งช่วงการตกจะแคบกว่าในผู้บอกภาษาอีก 2 คน สำหรับ ว. 4 คำเฉลี่ย จะดึงเอาลักษณะบางประการของผู้บอกภาษามารวมไว้ด้วยกัน โดย ว. 4 คำเฉลี่ย มีจุดเริ่มต้นที่ กลางก่อนข้างสูง ขึ้นเกือบ 2 ระดับ ถึงสูง ในช่วงต้นพยางค์ จากนั้น ตกลง 3 ระดับ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ จะเห็นว่า ว. 4 คำเฉลี่ย มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงในพยางค์ ไปในทิศทางเดียวกันกับ ว. 4 ของไทยและป่วน ขณะเดียวกันก็มีลักษณะ ว. 4 ของส่วร่วมอยู่ด้วย จากการขึ้นและการตกที่เปลี่ยนแปลงระดับเสียงมากถึง 2 ระดับ

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 4 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน โดยใช้ ว. คำเฉลี่ย เป็นตัวแทน พบว่า มีสัทลักษณะ

ที่แตกต่างกัน โดยเป็นความต่างในการเลื่อนเสียงขึ้นที่ช่วงต้นของพยางค์ โดยใน ว. 4 สำเนียง
ไร้สะท้อน เสียงเลื่อนขึ้นจะปรากฏเสียงขึ้นน้อยมาก แต่ใน ว. 4 สำเนียงบ้านทาน พบว่า มี
การเลื่อนขึ้นของเสียงมากกว่า สำหรับระดับการตกของเสียง จากช่วงกลางไปยังท้ายพยางค์
พบว่า มีการตกของเสียงลงมา 3 ระดับเท่ากัน ทั้ง 2 สำเนียง

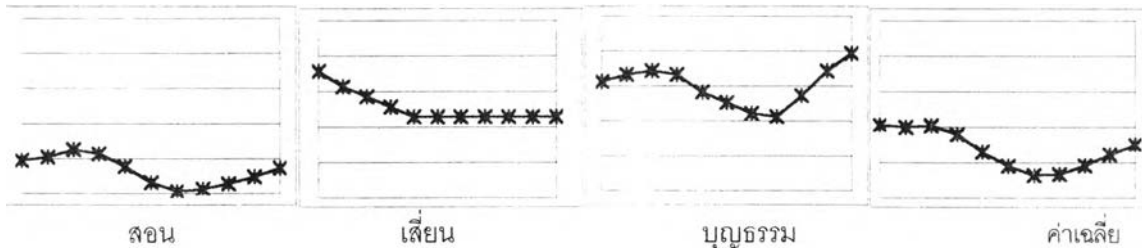
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะเชิงกลของ ว. 4 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ไม่ลง
เสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความต่างดังกล่าว
น่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

7.2.1.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5

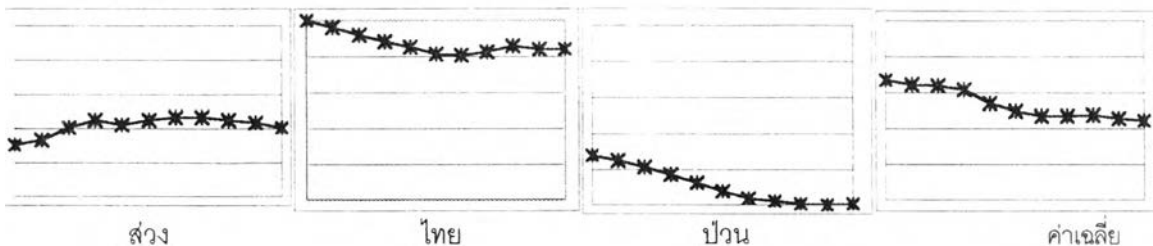
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. เราตีมาหลายปีแล้ว (สอน)
2. เคยมีคนมาสัมภาษณ์แล้ว (เสียน)
3. แต่ว่าก็เอาหลายอย่างเหมือนกัน (บุญธรรม)
4. พุดหอมเหมือนกันแหละ (สว่าง)
5. บางทีก็คืนสอหินอ่อน (ไทย)
6. ข้าวปี่นะทำหลายอย่าง (ป่วน)

คำบาลไร้สะท้อน

คำบาลบ้านทาน

ภาพที่ 85 ว. 5 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว. 5 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงไร้สะท้อน มี สัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดย ว. 5 ของสอนและบุญธรรม มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงเสียงไปในทิศทางเดียวกันกับ ว. 5 คำเฉลี่ย สำหรับลักษณะของเสียงที่ ว. 5 คำเฉลี่ยปรากฏร่วมกับ ว. 5 ของผู้บอกภาษา มีดังนี้คือ จากจุดเริ่มต้นในช่วงต้นของพยางค์จะเป็นเสียงคงระดับ จากนั้นตกลงมา 1 ระดับ และเลื่อนเสียงขึ้นในช่วงท้ายของพยางค์ โดยระดับการเลื่อนเสียงขึ้นในช่วงท้ายของพยางค์นี้จะไม่เท่ากัน คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงเลย ในกรณีของสอน หรือ ขึ้นไป 2 ระดับ ในกรณีของบุญธรรม ส่วนในคำเฉลี่ยขึ้น 1 ระดับ สำหรับ ว. 5 ของเสียนจะมีทิศทางของเสียงต่างจาก ว. 5 ของคนอื่นๆ โดย ว.5 ของเสียน จะเป็นเสียงตกในช่วงต้นของพยางค์ จากนั้นจะคงระดับไปจนจบพยางค์

ว. 5 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงบ้านทาน มีทิศทางของเสียงที่คล้ายคลึงกัน ลักษณะที่ปรากฏอยู่ร่วมกันของ ว. 5 ในผู้บอกภาษาและ ว. 5 ในคำเฉลี่ย คือ มีการตกของเสียงจากจุดเริ่มต้น ในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ โดยตกลงมาไม่เกิน 1 ระดับ ในระบบของไทยเสียงตก จะไม่เปลี่ยนแปลงระดับเสียง ในระบบของปวน และในคำเฉลี่ย เสียงตกลงมา 1 ระดับ และในช่วงครึ่งพยางค์หลังจะเป็นเสียงระดับ ซึ่งลักษณะเสียงคงระดับนี้ ในช่วงครึ่งพยางค์หลังใน ว. 5 ของตัวด้วย แต่ในครึ่งพยางค์แรกจะเป็นเสียงขึ้นแทนที่จะเป็นเสียงตกเหมือนกับผู้บอกภาษา อีก 2 คน

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 5 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่าง สำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีสัทลักษณะที่แตกต่างกัน โดย ว. 5 สำเนียงไร้สะท้อนเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ-ตก-ขึ้น มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างต่ำ คงระดับในช่วงต้นของพยางค์ ตกถึงต่ำในช่วงกลางของพยางค์ จากนั้นขึ้นสูงถึงกลางค่อนข้างต่ำ ว. 5 ในสำเนียงบ้านทานจะเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ-ตก-ระดับ มีจุดเริ่มต้นที่กลางค่อนข้างสูง คงระดับเล็กน้อยในช่วงต้นๆ ของพยางค์ จากนั้นตกลงถึงกลาง และในช่วงครึ่งหลังของพยางค์เป็นเสียงคงระดับไปจนจบพยางค์

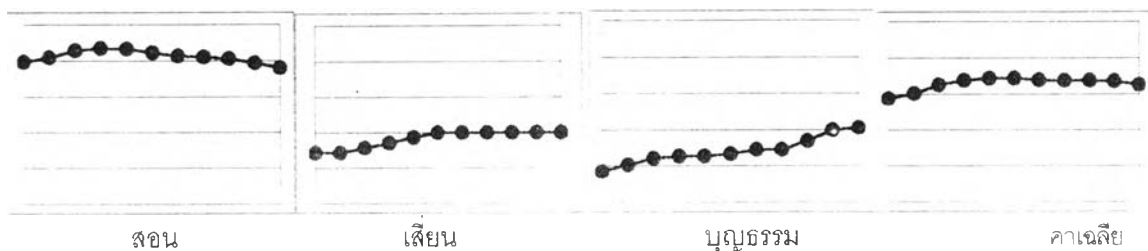
จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 5 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร้สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความต่างดังกล่าวน่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

7.2.1.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6

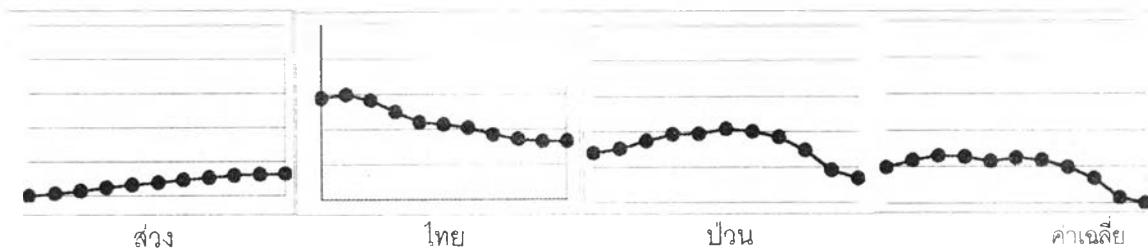
ตัวอย่างคำที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ใต้ตั้งแต่วันนี้แหละ (สอน)	4. เขาห้ามทำลาย (สว่าง)
2. ไก่ก็ประมาณห้าเดือน (เสียน)	5. หวานนาทม (ไทย)
3. ซื่อตั้งแต่ที่แรกแหละ (บุญธรรม)	6. น้ำคลองเมืองกาญจน์ (ป่วน)

คำบลไร้สะท้อน

คำบลบ้านทาน

ภาพที่ 86 ว.6 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

ว.6 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ สำเนียงไร้สะท้อน ของ ผู้บอกภาษา 2 ใน 3 คน คือ สอนและเสียน มีสัทลักษณะวรรณยุกต์เป็นเสียงคงระดับ ที่เสียง กลางค่อนข้างต่ำ และเสียงสูง ตามลำดับ โดย ว.6 ของสอนนั้น จะมีการเลื่อนขึ้นของเสียง เกิดขึ้นในช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ในเสียงคงระดับดังกล่าวด้วย ขณะที่ ว.6 ของบุญธรรม จะต่างออกไป โดยเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ เฉพาะในช่วงต้นและช่วงกลางของพยางค์ และ ปรากฏเสียงขึ้นในช่วงท้ายของพยางค์ สำหรับ ว.6 ค่าเจเลีย จะปรากฏลักษณะร่วมกันกับ ว.6

ของผู้บอกภาษาดังกล่าวข้างต้น ปรากฏอยู่ด้วยบางประการ กล่าวคือ มีเสียงเลื่อนขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ (เหมือนกับสอนและบุญธรรม) และจะเป็นเสียงระดับตั้งแต่ช่วงกลางไปจบจนพยางค์ (เหมือนกับสอนและเสียน)

ว. 6 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ของผู้บอกภาษา 3 คน ในสำเนียงบ้านทาน มีสัทลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยว. 6 ของส่างจะเป็นวรรณยุกต์เสียงต่ำ-ระดับ ที่มีการเลื่อนเสียงขึ้นอยู่ในเสียงระดับดังกล่าว สำหรับ ว. 6 ของไทย เป็นวรรณยุกต์เสียงตก จากจุดเริ่มต้นที่กลาง ตกลงมา 1 ระดับ ถึงกลางก่อนข้างต่ำ ขณะที่ ว. 6 ของปวน เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ตก โดยมีเสียงขึ้นในช่วงต้นของพยางค์ จากกลางก่อนข้างต่ำ ขึ้นถึงกลาง จากนั้น ในช่วงครึ่งพยางค์หลัง ตกถึงกลางก่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 86 จะเห็นว่า การตกของเสียงที่พบในไทยและปวน จะปรากฏอยู่ใน ว. 6 ค่าเฉลี่ยด้วย โดย ว. 6 ค่าเฉลี่ย จะมีเสียงเลื่อนขึ้นเล็กน้อยในช่วงต้นของพยางค์ เหมือนกับที่ปรากฏใน ว. 6 ของปวนอีกด้วย

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 6 ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ระหว่างสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีรูปลักษณะของสัทลักษณะ และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเสียงแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ขณะที่ ว. 6 สำเนียงไร่สะท้อน เป็นวรรณยุกต์ที่มีเสียงเลื่อนขึ้น ในช่วงต้นของพยางค์ 1 ระดับ จากนั้น จึงคงระดับไปจนจบพยางค์ แต่ ว. 6 สำเนียงบ้านทาน จะเป็นวรรณยุกต์เสียงระดับ ในช่วงต้นจนถึงช่วงกลางพยางค์ โดยมีเสียงเลื่อนขึ้นในจุดเริ่มต้นพยางค์แค่เล็กน้อย จากนั้น จึงตกลงมา 1 ระดับ

จากการเปรียบเทียบสัทลักษณะของ ว. 6 ที่ปรากฏในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ ในสำเนียงไร่สะท้อนกับสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าความต่างดังกล่าวน่าจะจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน

7.2.2 เปรียบเทียบวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์

เมื่อเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในระบบของผู้บอกภาษาสำเนียงไร่สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ พบว่ามีลักษณะที่โดดเด่นและแตกต่างกันอยู่หลายประการ

7.2.2.1 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 1 กับ ว. 4

เปรียบเทียบระหว่าง ว. 1 กับ ว.4 ในระบบของผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อนพบว่า มีรูปแบบที่แตกต่างจากในสำเนียงบ้านทาน กล่าวคือ ในสำเนียงไร้สะท้อน ว. 1 จะอยู่สูงกว่า ว. 4 ตลอดทั้งพยางค์ โดยพบในระบบของผู้บอกภาษา 2 คน คือ เสียนและสอน สำหรับในระบบของบุญธรรม ระดับเสียงของ ว. 4 จะอยู่สูงกว่า ว. 1 ตลอดพยางค์

แต่ในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาสำเนียงบ้านทาน 2 ใน 3 คน คือ ส่วงและไทย พบว่า ระดับเสียงของ ว. 4 จะอยู่สูงกว่า ว. 1 ตลอดทั้งพยางค์ แต่สำหรับในระบบของป่วน พบว่า ความสัมพันธ์ของ ว. 1 กับ ว. 4 จะมีรูปแบบเดียวกับที่พบในผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อนส่วนใหญ่ นั่นคือ ระดับเสียงของ ว. 1 จะอยู่สูงกว่า ว. 4

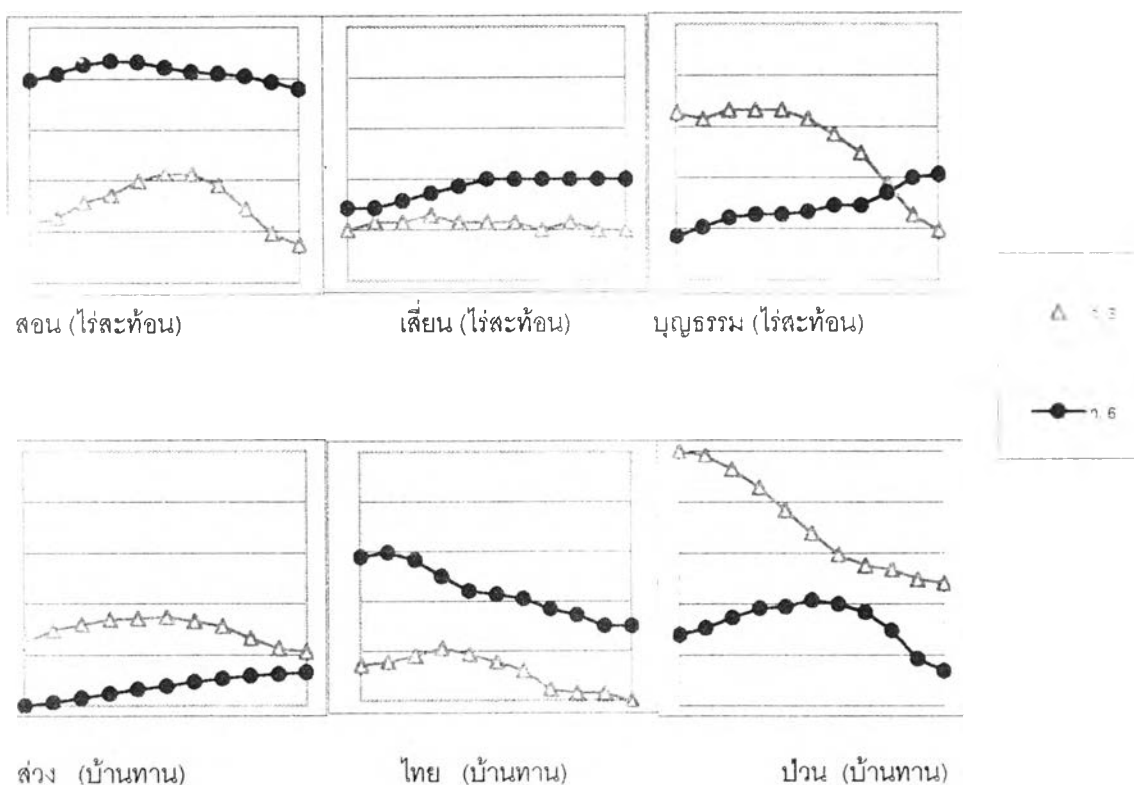
7.2.2.2 เปรียบเทียบระหว่าง ว. 1 กับ ว. 6

เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง ว. 1 กับ ว. 6 ในระบบวรรณยุกต์สำเนียงไร้สะท้อนและสำเนียงบ้านทาน มีรูปแบบที่ต่างต่างกัน โดยในสำเนียงบ้านทานนั้น พบว่า ว. 1 มีระดับเสียงอยู่สูงเหนือ ว. 6 ตลอดทั้งพยางค์ ในระบบของผู้บอกภาษา 2 คน คือ ส่วงและป่วน แต่สำหรับในระบบของไทยจะกลับกัน กล่าวคือ ว. 6 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 1 เกือบตลอดทั้งพยางค์

ในขณะที่เมื่อพิจารณา 2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้ ในสำเนียงไร้สะท้อนพบว่า ไม่มีหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งใน 2 หน่วยเสียงนี้ ที่สูงกว่าอีกเสียงหนึ่งตลอดทั้งพยางค์ แต่จะปรากฏการตัดกันของ 2 หน่วยเสียงนี้ โดย ว. 1 จะมีเริ่มต้นอยู่ในระดับสูงกว่า ว. 6 จากนั้น เสียงจะตกลงมาและตัดกับ ว. 6 ที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ ดังนั้น ช่วงครึ่งแรกของพยางค์ ก่อนเสียงจะตัดกัน ว. 1 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 6 และเมื่อตัดกันแล้ว ว. 6 จะกลับไปมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 1 ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ พบในระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาในสำเนียงไร้สะท้อนทั้ง 3 คน

7.2.2.3 เปรียบเทียบระหว่าง ว.3 กับ ว.6

เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง ว.3 กับ ว.6 ในระบบของผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ในสำเนียงไร้สะท้อน มีรูปแบบที่ต่างไปจากในระบบของผู้บอกภาษาสำเนียงบ้านทาน กล่าวคือในสำเนียงไร้สะท้อน พบว่า ว.6 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว.3 ตลอดทั้งพยางค์ โดยพบในระบบของเสียนและสอน

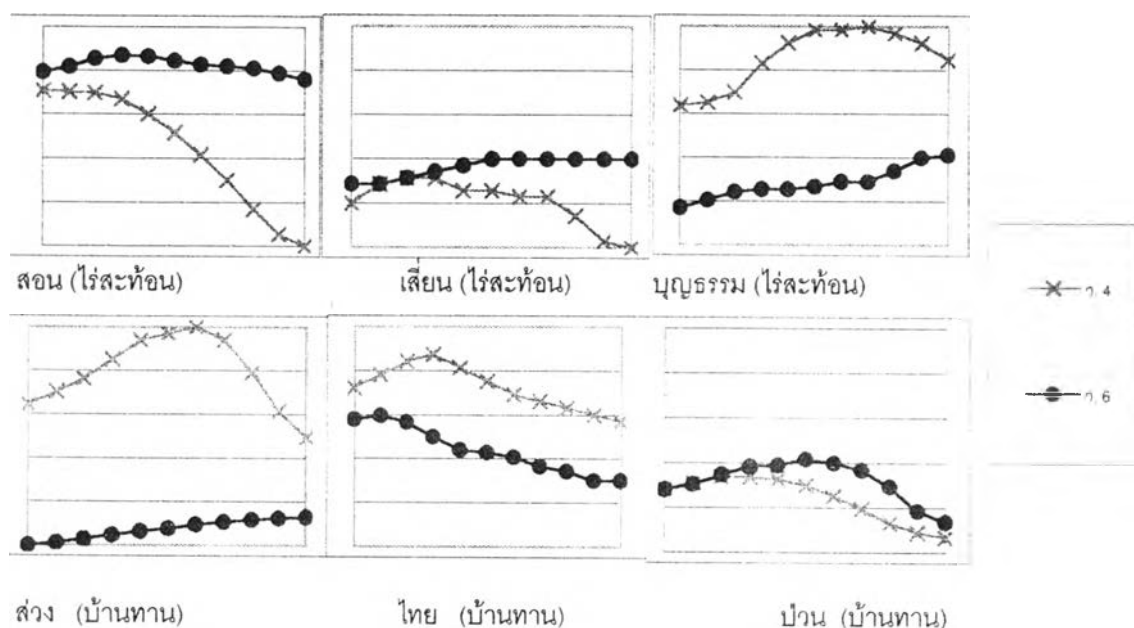

ภาพที่ 87 เปรียบเทียบ ว.3 กับ ว.6

ในสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีรูปแบบที่ตรงกันข้าม คือ ระดับเสียงของ ว.3 จะอยู่สูงกว่าว.6 ตลอดทั้งพยางค์ ในระบบของผู้บอกภาษา 2 คนเช่นกัน ได้แก่ ส่วงและป่วน สำหรับผู้บอกภาษาอีก 1 คน ในแต่ละสำเนียงนั้น น่าสนใจมาก กล่าวคือในระบบของบุญธรรม ผู้บอกภาษาสำเนียงไร้สะท้อน ว.3 จะสูงกว่า ว.6 เหมือนกับรูปแบบที่พบในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ของสำเนียงบ้านทาน ขณะที่ ในระบบของไทย ผู้บอกภาษา

สำเนียงบ้านทาน ว. 6 จะอยู่สูงกว่า ว. 3 เหมือนกับรูปแบบที่พบในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ของสำเนียงไร้สะท้อน

7.2.2.4 เปรียบเทียบ ว. 4 กับ ว. 6

ภาพที่ 88 เปรียบเทียบ ว. 4 กับ ว. 6

เมื่อเปรียบเทียบ ว. 4 กับ ว. 6 พบว่ามีรูปแบบคล้ายกับความสัมพันธ์ในข้อ 7.3 คือ ในระบบของผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ในสำเนียงไร้สะท้อน มีรูปแบบที่ตรงกันข้ามกับในระบบของผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ในสำเนียงบ้านทาน โดยมีผู้บอกภาษาของแต่ละสำเนียงอีก 1 คน มีรูปแบบเช่นเดียวกับรูปแบบที่ปรากฏในอีกสำเนียงหนึ่ง

โดยในสำเนียงไร้สะท้อน พบว่า ว. 6 จะมีระดับเสียงสูงกว่า ว. 4 ตลอดทั้งพยางค์ ในระบบของเสียนและสอน

ขณะที่ ในสำเนียงบ้านทาน พบว่า มีรูปแบบที่ตรงกันข้ามกัน คือ ระดับเสียงของ ว. 4 จะอยู่สูงกว่า ว. 6 ตลอดทั้งพยางค์ ในระบบของผู้บอกภาษา 2 คน เช่นกัน ได้แก่ สว่างและไทย

สำหรับผู้บอกภาษาอีก 1 คน ในแต่ละสำเนียง พบว่า ในระบบของบุญธรรม

ผู้บอกภาษาลำเนียงไร้สะท้อน ว. 4 จะสูงกว่า ว. 6 เหมือนกับรูปแบบในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ของลำเนียงบ้านทาน ขณะที่ ในระบบของปวน ผู้บอกภาษาลำเนียงบ้านทาน ว. 6 จะอยู่เหนือ ว. 4 ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกันกับในผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ของลำเนียงไร้สะท้อน

7.3 สรุป

ความแตกต่างของวรรณยุกต์ระหว่างลำเนียงไร้สะท้อนและลำเนียงบ้านทาน ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ทั้งในคำ 1 พยางค์ และ ในคำ 2 พยางค์ พบว่ามีความแตกต่างกันทั้งในแง่สัญลักษณ์หน่วยเสียงวรรณยุกต์ และความสัมพันธ์ของวรรณยุกต์ภายในระบบ

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างลำเนียงไร้สะท้อนกับลำเนียงบ้านทาน ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักในคำ 1 พยางค์ (ใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ย)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่	ไร้สะท้อน	บ้านทาน	ผลการจำแนก
ว. 1	[2 ¹ 1 ¹]	[4 ¹ 1 ¹]	ไม่ต่าง
ว. 2	[344]	[5 ³ 3]	ต่าง
ว. 3	[34 ²]	[31]	ไม่ต่าง
ว. 4	[2 ¹ 1 ¹]	[4 ¹ 1 ¹]	ไม่ต่าง
ว. 5	[232]	[335]	ต่าง
ว. 6	[45]	[4 4 4]	ต่าง

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างสำเนียงไร้สะท้อน กับสำเนียงบ้านทานในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 2 พยางค์ (ใช้วรรณยุกต์ค่าเฉลี่ย)

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่	ไร้สะท้อน	บ้านทาน	ผลการจำแนก
ว. 1	[5 ³]	[32]	ต่าง
ว. 2	[55]	[34 ⁴]	ไม่ต่าง
ว. 3	[2 ² 1]	[41]	ไม่ต่าง
ว. 4	[3 ⁴ 1]	[452]	ต่าง
ว. 5	[2 ¹ 2]	[433]	ต่าง
ว. 6	[3 ⁴ 4]	[2 ² 1]	ต่าง

ในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่จำแนกสำเนียงไร้สะท้อนออกจากสำเนียงบ้านทาน ทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์ ได้แก่ ว. 5 และ ว. 6 ส่วน ว. 2 จำแนกเฉพาะในคำ 1 พยางค์ โดย ว. 1 และ ว. 4 จำแนกเฉพาะในคำ 2 พยางค์ ส่วน ว. 3 ไม่จำแนกสำเนียงทั้ง 2 สำเนียงนี้ ทั้งในคำ 1 พยางค์ และในคำ 2 พยางค์

ลักษณะดังกล่าวแตกต่างออกไปมาก จากที่ปรากฏในบริบทคำชุดเทียบเสียงในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ และในบริบทพยางค์ที่ลงเสียงหนัก กล่าวคือ ว. 3 ซึ่งเคยจำแนก 2 สำเนียง ในบริบทอื่นๆ ทุกบริบท กลับไม่จำแนกในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ส่วน ว. 4 นั้น ก็จำแนก 2 สำเนียง เฉพาะในคำ 2 พยางค์ แต่ไม่จำแนกในคำ 1 พยางค์ มีเพียง ว. 5 เท่านั้นที่ยังคงจำแนก 2 สำเนียงนี้ออกจากกัน ทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์ ส่วน ว. 6 นั้น กลับมาจำแนก 2 สำเนียง ได้คืออีกครั้งหนึ่งในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักนี้

ว. 2 ซึ่งจำแนก 2 สำเนียง เฉพาะในคำ 1 พยางค์ที่ลงเสียงหนักพิเศษ กลับมาจำแนกในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ทั้งในคำ 1 พยางค์ และคำ 2 พยางค์

ในส่วนของ การเปรียบเทียบระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์พบว่า ลักษณะเด่นของสำเนียงไร้สะท้อน ในแง่ของการเรียงระดับเสียงของ ว. 2 ว. 1 และ ว. 4 นั้น ปรากฏเฉพาะในบริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ในคำ 1 พยางค์เท่านั้น แต่จะต่างรูปแบบที่ปรากฏในบริบทอื่นๆ ที่ผ่านมา คือจะมี ว. 5 แทรกอยู่ระหว่าง ว. 2 และ ว. 1 เพิ่มขึ้นมาด้วย นอกจากนี้ จุดต่ำสุดในระบบวรรณยุกต์บริบทพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนัก ยังคงเป็นจุดท้ายพยางค์ของ ว. 4

เช่นเดียวกับที่ปรากฏในบริบทอื่นๆ ที่ได้นำเสนอมาแล้ว สำหรับในสำเนียงบ้านทาน พบว่า ลักษณะประจำสำเนียงที่เคยปรากฏ เช่น จุดในต่ำสุดในระบบอยู่ที่ ว.3 ก็ปรากฏในบริบท นอกจากนี้ ไม่มีลักษณะที่น่าสนใจอื่นๆ เกี่ยวกับการเปรียบเทียบวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ไม่ลงเสียงหนักนี้